

J. RAINIS

**AIZAS
ZIEDI**

VALTERA UNDAVAS

Rainey

L^A
157

L
A

J. RAINIS

AIZAS ZIEDI

ATSTĀTIE DZEJOLI

RĪGĀ, 1937

VALTERA UN RAPAS AKC. SAB. APGĀDS

L-3
B-

Vija Lāča Latv. PSR
Valsts bibliotēka

71-67.903

14p.

N. ZELTIŅA GRĀMATU SPIESTUVE
RĪGĀ, KUNGU IELĀ 33 :: TĀLRUNIS 24804

Priekšvārds.

„Aizas ziedi“ ir ceturtais Raiņa atstāto dzejoļu krājums. Viņa nosaukums — paša dzejnieka dots. Krājumu sastādot esam turējušies pie tiem principiem, ko Rainis uzmetis savās piezīmēs, domājot par šo krājumu. Kā jau agrāko dzejoļu grāmatu kompozīcijās, tā arī šajā dzejnieks liek pamatā savus zināma laikmeta pārdzīvojumus vai, kā viņš pats raksta: „Dzeja būtu jādod, lai izteic manas gaitas šo etapu.“ (Piezīmes 20. 1. 29.)

Laikmets, kuŗa pārdzīvojumus un ar viņiem saistītās domas, idejas, filozofiskās atziņas Rainis bija domājis attēlot šai grāmatā, ir četri pēdējie mūža gadi: 1926.—1929.

Dzejnieka dvēselē šai laikā plosījās daudz vētru, kuŗu raksturošanai mums trūkst vēl pietiekošu materiālu un atstatuma. Varam tikai teikt, ka Rainis pēdējos gados jūtas stipri vientuļš, pat atstāts. Viņa verdošā dvēsele neatrod vairs pienācīga pielietojuma. Daudz kas no viņa nacionāliem, politiskiem un sabiedriskiem ideāliem bija piepildījies, bet daudz kas nebija piepildījies tā, kā viņš to bija sapņojis un iztēlojies, daudz kas vēl palika kā grūti atrisināmi problēmatiski mezgli. Viss tas radīja dvēselē zināmas vientulības jūtas. Dažādu iemeslu dēļ attiecības ar draugiem un

domu biedriem bija palikušas vēsākas. Šī atsvešināšanās vēl pastiprināja viņa vientulības jūtas. Tā, piem., kādā 1927. g. rakstītā dzejolī, kas iespiests arī šai krājumā, Rainis, starp citu, saka:

„Nu atvadāmie, mīlie beigu draugi,
Mums tālāk iet vairs nevar derēt.

*

Es visu devis, visu ņēmis.
Nav ne jums, ne dzīvei, ne man ko dot.

*

Brīvs galīgi, vientuļš galīgi.

*

Mans pēdēj's draugs, ar' tas ardievu saka.“

Dzejnieks sajuta ap sevi nospiedošu šaurību, jutās kā kādā aizā, no kuŗas vēlējās tikt ārā uz tāli, plašumu, dzidrumu, brīvi atvilkt elpu.

Tas ļoti skaidri izteikts viņa piezīmēs, piem.: „27. 4. 27. Vientulības jūtas. Vēl vientuļāks tiku dzimtenē. Ilgas pārvarēt vientulību. Meklēt kopību citur, tālē. Ilgas pēc tāles. Tālumā ilgas mazinās. Dabā vientulība mazinās, bet nezūd. Tomēr vienota elpa.“

Viņš meklē apmierinājumu ceļojumos. Bet tāle neatsvabina viņu no vientulības jūtām. Un tad viņš nāk pie svarīga slēdziena: „Meklēt vientulības pārvari ne tālē, bet dziļumā, arī tālē, bet domu tālē, jūtu tālē. Rast jaunu dzīvi, ne viņpusdzīves, bet šepat.“ (Paša dzejnieka pasvītrojums, 27. 4. 27. g. piezīmēs).

Meklējot domu tālēs, Rainis šoreiz nonāk

senajā ķīniešu filozofijā. Tur par vērtīgiem domu biedriem viņam izrādās ievērojamie domātāji Kungtse (Konfūcijs), Laotse un dzejiskais Liēdzi (Liē-Ji-Kons). Pie šiem filozofiem viņam patīk viņu pozitīvistiskā dabas un dzīves filozofija, atjauta un humors. (Sk. bibliografiskajās piezīmēs paskaidrojumu pie dzejoļa „Tālais gars.“)

Tā no Kungtses filozofijas viņš atzīmē šādas domas: „Individs mirst, mierinājums tur, ka visiem tāds sāpju liktenis, sāpju kopība!“ (Pasvītrojums paša dzejnieka, 22. 6. 27.)

Pie Laotses Rainim patīk indivīda un dzīves nezūdamības uztvērums, ko viņš formulē šādi:

„Kad indivīda dzīve izirst, visums un dzīve paliek, indivīda materiāls tiek citādi izlietots.“ (22. 6. 27. Pasvītrojums Rainim).

Bet sevišķi tuvs Rainim daudz cietušais un dzīves spaidītais dzejiskais filozofs Liē-Ji-Kons jeb Liēdzi.

Atziņas un patiesības, ko Rainis no viņa guvis, ir ļoti zīmīgas un svarīgas. Dzejnieks pats tās raksturo šādi:

„Liēdzi (Liēdzi). Kopība ar zvaigznēm. Kad tur kopība, vēl tuvāka ar kustoni, vēl tuvāka ar cilvēku, vēl tuvāka ar draugu, vēl tuvāka ar tautu. Iet atpakaļ pie tautas. Bet jūtu vientulību, jūtu naidu. Bet arī mīlu. Uzņemties naidu arī un pārvērst mīlā. Mēģināts, neiznāca, tikai lielāks naidis. Mēģini vēl, nav vienas dienas darbs, nav viena mūža. Bet nav laika ne man, ne tautai. Tad cilvēcei laiks. Ilgas uz tāli. Bet domu tāli,

dziļumu. Topi pats citāds, lielāks, labāks, tad teic citiem. Aizej tālē un nāc atpakaļ. Pārtopi un dod. Daudzreiz ej un nāc vienmēr atpakaļ. Uzveiksi.

Mazs dzeju krājums, šo domu izvest. Visus pēdējo dienu dzejoļus, dažus vecos vai arī tos, kas veda uz šo domu. Aši taisīt. Liēdzi „Tālais gars.“ Vēl citi.“ (27. 4. 27.)

Tā Rainis vientulības jūtu vietā atrod kopības jūtas: sājpu kopību, kopību ar tautu, dabu, kosmosu. Cilvēks, tauta, cilvēce; darbs, darba darītāji, tehnika; māksla, zinātne, filozofija; draudzība, sieviete, mila; daba, kosmoss, mūžība — tie ir neizsmeļami domu, jūtu un pārdzīvojumu avoti, kas dzejniekam liek aizmirst vientulību un rada saulainu ticību uz tautas un cilvēces nākotni un cilvēka nemirstību darba panākumos un savos pēcnākamos.

Sakarā ar šiem mērķiem dzejnieks uzmet plašu un interesantu tematiku jaunajam dzejoļu krājumam. Diemzēl, viņš pagūst izstrādāt tikai daļu no tās. Bet arī šai daļā galvenās viņa idejas notēlojušās diezgan spilgti, un tā mērķis zināmā mērā sasniegts. Dzejoļi no citiem laikmetiem vai nu papildina, vai arī paplašina viņa pēdējā mūža posma dzeju, reizē ar to apliecinot Raiņa dzejas viengabalību un gaišo toņu pārsvaru par tumšajiem. Ja arī vietām šur tur izlaužas uz āru pesimisms, tas tomēr nevar nomākt viņa verdošo dzīvības plūsmi, viņa darba sparū, alkstošo aktivitāti un dziļo pārlicinošo optimismu.

Sai krājumā sniedzam arī daļu no Raiņa cietuma dzejoļiem — A. Birkerta tulkojumā, izņemot dažus dzejoļus, kas rakstīti latviski, par ko atzīme bibliogr. piezīmēs. Līdz ar to Raiņa cietuma dzejoļu manuskripts ir izsmelts.

Tāpat izsmelts ir viss redakcijas rīcībā esošais to Raiņa atstāto dzejoļu skaits, kam var būt vispārēja mākslinieciska nozīme. Atlikuši tikai vēl dzejoļi ar ierobežotu nozīmi: gadījuma dzejoļi, kam sakars ar dažādiem sava laika tekošiem notikumiem, bērnu dzejoļi, tā tad pedagogiska rakstura, un tulkojumi, episki un liriski, arī lielā mērā ar laikmetisku noskaņu. Katra dzejoļu grupa iztaisa atsevišķu krājumu.

Palikuši tā tad vēl trīs krājumi, kas, diemžēl, tik drīz gan nevarēs parādīties klajā, jo viņu relatīvās un laikmetiski ierobežotās nozīmes dēļ klajā laišana prasītu sevišķus materiālus līdzekļus, kuŗu redakcijas rīcībā nav.

Tādā ziņā „Aizas ziedi“ pagaidām uzskatāms par pēdējo Raiņa dzejoļu krājumu, jo sniedz pēdējos atrastos lielā dzejnieka dzejoļus, kas — pēc redakcijas ieskata — nav saistīti tikai ar to laikmetu vien, kad radušies, bet kam paliekama mākslinieciska vērtība, kuŗas nozīme sniedzas iekšā arī citos laikos un laikmetos.

Raiņa piezīmes, kur izteiktas pārdomas un idejas sakarā ar nodomāto dzejoļu krājumu, sniedzam šīs grāmatas beigās, bibliografiskajā daļā. Ko dzejnieks nepaguva vairs ietvert dzejas formā,

tas tur izteikts Isos skicējums, kas var noderēt grāmatā sniegtajai dzejai gan kā papildinājums, gan kā komentārs un arī kā dvēseles dokuments, kas raksturo dzejnieka pēdējo gadu psīches stāvokli, viņas pārdzīvojumus un meklējumus.

R e d a k c i j a.

Bulduros-Dubultos,
20./X. 37. g.

Mūžam verdējs

Aizklīstošas domu skaras,
Izelpotas jūtu plūsmas —
Tā kā tvaiki mutū-kūso
Mūžam verdu dzīves katlā.

*

Kustības no zemapziņas,
Necerēti dziļi spēki,
Jauni rodas, jaunus rada
Organisma molekulus.

*

Nepretojies dzīves dziņai!
Miljons viņai varbūtību.
Lieto viņu, vairo viņu —
Dzīves spēks būs tavās rokās!

*

Dzīves spēks ir radošs valdnieks —
Gars, kam viss ir materija!
„Ko tas man? Man mērķa nava.“
Radošs spēks dos arī mērķi.

*

Kamēr tek vēl dzīves dzija,
Mūžam maiņa aug ij tevī,
Ij kad pārgriez dzīves dziļu,
Maiņa būs, tik nebūs — tava.

*

Aiziet vari katru brīdī,
Tikai atkal pārnākt nevar —
Tiktāl sniedzas tava griba,
Tālāk nāk tik dabas griba.

*

Nepretojies dzīves dziņai:
Dzīve dzīs ij tevi lokos —
Būsi gars vai materijs,
Dzenamais vai dzinējs būsi.

*

Aizklīstošas domu skaras,
Izelpotas jūtu plūsmas —
Tā kā tvaiki mutuļ kūso
Dzīves katlā mūžam-verdējs —
Mūžam verdējs.

Ģājiens darbā

Kur ir tas darbs?

Kur ir tas darbs,
Kur pielikt spēku?
Kas prasa zibeni,
Kas prasa liesmu?
Kur klints un ozols,
Ko varai šķelt?

Viss zems un klajs,
Ko spārdīs zibens?
Viss purvā mirdzis,
Ko kveldēs liesmas?
Ne klints, ne ozols —
Tik krūmi un smilts.

1886.

* * *

Vienmēr tauta stāvēja aiz manis,
Katrs darbs man bija tautas iedvests,
Tautas lemts un tautas līdzī darīts.
Kad ar varu posts man virsū gāzās,
Visus draugus aizdzina no manis,
Mani pašu sakremta līdz kauliem
Un es paliku viens vienīgs stāvot,
Gluži kails, kā osis meža degā,
Melnu mizu, izžuvušiem zariem,
Un visapkārt nosviluši krūmi —
Tad, ak tad man cerība bij viena:
Tautas tālā zilā nākamība,
Viņas darbi, viņas lielās cīņas,
Kuņas nesīs mani sevī līdzī,
Kuņas miglas vārās jau aiz kalniem.

1905. gada eps

Fragmenti

1.

Zemes sūdzība

Zemes mātei sāpēs dvēs'le svēļo,
 Mēmā mute nespēj sāpes sūdzēt:
 Kur tā sludinātā jaunā dzīve?
 Kas man solīta bij senās teikās,
 Dziļās dziesmās, dziedātās no mūžiem,
 Jauna dzimšana un cita saule?
 Sen jau jūtu es kā saldās jausmas
 Dzīvu noslēpumu savās dzīslās,
 Sen jau gaidot tērpos svētku svārkos.
 Kur tā sludinātā jaunā dzīve.

*

Mani svētku svārki saplosīti!
 Mana zāļu sega saraustīta!
 Manas druvas gads no gada tukšas.
 Jaunās dzīves nav, kur apkārt skatos.
 Kas man plosa zaļus svētku svārkus?
 Kas man tukšas dara treknās druvas?
 Kas man neauglīgu dara klēpi?

*

Rudzi, kvieši, ziedu pušķu mieži,
 Zaļā jūrā ligojās pār laukiem,
 Visu gadu acis priecināja,
 Viļņu bangās vēla maizes plūdus.

Skaties nu, kur ir tās treknās druvas?
 Kaili, nodriskāti pakalniņi.

Ziema žēlsirdīga : uzmet virsū
Savu sniega baltu nāves sutu.

Skaties nu, kur ir tās leknās pļavas ?
Kur tie ziedu raibi puķu dārzi ?
Kultos salmos pļavas sakaltušas,
Cieti grīšļi spuras sacēluši.

Skaties nu, kur ir tās zaļās noras ?
Retas smilgas sausi čaukstēdamas,
Sīki virši izdegušās dangās;
Sūktin izsūktas guļ atmatīņas,
Ušņas tīrumā rok dziļas saknes,
Svēres, pērkones uz brūniem laukiem
Plešas uzbāzīgā dzeltenumā;
Sīki kārkliņi, kas citkārt spiedās
Šaurās ežiņās un grāvju malās, —
Visas nezāles nu iet pa virsu.

Runā, atbildi tu manā vietā !
Mana mēmā mute nespēj sūdzēt.

Ko tie arāji man laiski tika ?
Ko tie sējēji, tie apkopēji
Nost man negaiņā tās niknās zāles ?
Rudzim, kviesim nedod goda vietas ?
Manus zāļu matus nenosukā ?
Manus druvu vaigus nenoglauda ?

„Miļā zemes māte, velti vaino !
Ne tie arāji tev laiski tika : —
Savas muguras tie neatlieca,

Savus kaulus dusā neatlaida.
 Kopš no verdzības tie kļuva vaļā
 Divkārt sīvāki tiem darbi tika,
 Divkārt smagāku tie jūgu juta,
 Viņu miesās sviedri nenosusa,
 Viņu rokās tulznas nesadzija.“

Sāpēs svēlo dvēs'le zemes mātei;
 Mēmā mute nespēj sāpēs sūdzēt.

Vai mans velēns ticis divkārt smagāks?
 Vai man ārēs zāle divkārt cieta?
 Divkārt dziļi griež man lielie arkli,
 Divkārt lielu ražu rudziem beŗu.
 Ko tik nejautrs nāk arājs laukā?
 Gans bez gavilēm dzen govis ganos?
 Izkopts skan vēl gan, bet pļāvējs nedzied.
 Vai es pavasari nepušķojos
 Saulē smiedamās un rotādamās?
 Ko tik nejautrs nāk arājs laukā?
 Runā, atbildi tu manā vietā,
 Mana mēmā mute nespēj sūdzēt.

„Mīļā zemes māte, velti vaino:
 Tavi arāji nav mantkārīgi,
 Taviem arājiem tīk darbs un dziesmas.“

Ko tad tīrumi tik tukši metas?
 Kur tad arāji ir palikuši?
 Ko tāds klusums uzklājas kā nāve?
 Ko tiem bērniņiem es žēli daru?
 Mana mēmā mute nespēj sūdzēt.
 Runā, atbildi un kliez ar balsi.

J. Rainis, Aizas ziedi.

„Vaidi, vaidi, mīļā zemes māte,
Tavi bērniņi ir aizbēguši
Svešos tāļumos un aklos mežos,
Svešās zemēs vairot svešu mantu ;
Tavi bērniņi ir aizbēguši
Dūmu pilsētās un tvaiku telpās
Vergu darbā vairot svešu mantu.“

Sāpēs svēļo dvēs'le zemes mātei :
Ko tiem bērniņiem es žēli daru,
Ka tie aizbēga no manām krūtīm ?

„Vaidi, vaidi, mīļā zemes māte !
Žēli nedarīji saviem bērniem.
Lielas lietas laikā notikušas.
Brīvu arāju tev nav vairs laukā :
Ir tik saimnieki, un ir tik kalpi,
Vaļinieki, kas no zemes vaļā
Un kas projām bēg uz visām pusēm.“

Kas tos atrāva no manām krūtīm ?
Vai tos vergos veda jauni kaņi ?
Ko es nedzirdēju kaņa troksni ?
Kaņa nebija, ne kaņa trokšņa.
Lielas lietas klusi notikušas.
Vecais verga jūgs vēl nav tev salauzts,
Jau vēl smagāks jūgs tev likts no jauna :
Divu kakla kungu bargā spaidā
Divkārt sīvāki vēl tiks tev darbi,
Divkārs jūgs būs jānes taviem bērniem.
Vaidi, vaidi, mīļā zemes māte !“

Klusi, nerunā, tavs vārds ir nāve.
Kur tā sludinātā jaunā dzīve?
Dziļās domās grima zemes māte.

2.

Nāves pabirumi

Līdzī miltiem izput tava dzīve,
Trūkums dzirnās samaļ tavu mantu,
Tavus kaulus, tavu sird' un dvēs'li.

*

Ko vēl zeme dod, to atņem naidnieks ;
Kur tu vienreiz gadā aris, sējis, —
Naidnieks trīsreiz pāriet pļauju ņemdams,
Kad tik nepaliktu tev kāds kumoss,
Ar ko bērņus glābt no bada nāves,
Visu tautu izskaust — tas tiem nolūks.

*

Visai zemei pāri staigā likten's,
Pilnu posta sietu krata rokās,
Likstas putekļus mums galvā sijā,
Smagi pelēki tie visu pārklāj
Tā kā rūsa, kas uz zāli uzkrīt,
Tā kā lavas izverdumu pelni.
Lēni nolīkst visi zaļi zari,
Zariem līdzī dvēseles un galvas.
Izsijājis likstu visā zemē,
Likten's sietā atlikušos ašķus
Met ar varu virsū latvju druvām —
Pašus rupjos nāves pabirumus.
Viņu niknā atriebība izdveš
Nāves tvaiku pāri mūsu laukiem :
Simtu simtos druvu sēkla izkalst,
Zemē krīt un savīst salms un vārpa,

Melnas debesis un bālas dienas,
Pērkons pasludina pastartiesu.
Viņu asins vēstis aiznes vētra
Viņu melniem brāļiem Ņevas krastā.

3.

Četri vēji

Četri lieli, četri mazi vēji —
 Visi līdzī gāja dienu — nakti,
 Ceļus šķirdami uz visām pusēm,
 Lietus padebešus nodzīdami,
 Purvus, meža takas sausēdami,
 Viegļu gaitu taisīdami — vīriem.

*

Saule sildīja tos visu dienu,
 Vēlu nakti tikai gulēt gāja;
 Spožais mēness līdz ar visām zvaigznēm
 Cauras naktis rādīja tiem ceļu,
 Ne uz mirkli acis neaizliekot.
 Meži slēpa viņus kupliem zariem,
 Klusi sačukstoties ziņu dodot.
 Kur pār druvām vīri pāri gāja,
 Rudzi stājās tiem kā valnis apkārt,
 Viņus klanīdamies pavadīja.

*

Simtu jūdzes apkārt visā tālē
 Vīri pulciņiem uz priekšu steidzās.
 Četri, pieci, te pa desmit kopā,
 Dalīdamies, saplūzdami simtos.
 Ātrā gaitā vīriem pazib saulē
 Trīti cirvji, izkaptis un bises.
 Visi klusi iet un ātri nozūd.

*

Vai tie gari naktī nāk iz kapiem ?
Vai tik acis māna ēnu tēli ?
Klusi parādās un aizklīst laukos.
Vēl un vēl no visām pusēm lasās ;
Tek kā pavasarī pļavu tērces,
Visur urdzot steidzīgi uz priekšu.

Pie nodedzinātām mājām

Tur bija birzīte — nu līdzens klajums.
 Eju klāt — viss nocirsts, nodedzināts,
 Kam te mājnikiem bij līdzums jāliž?
 Tiklīdz aizgriežos, viss iet šiem greizi:
 Kur tad mežiņš? — Jāpakāpjas kalnā.
 Ko, es neredzu? Un kur tad mājas?
 Še no kalniņa tās kā uz delnas.
 Vai es apjucis, ka nesaredzu?
 Vai tur dūmi, jeb man acīs migla?
 Jeb vai apmaldījos kaimiņdaļā,
 Tēvu tēvu mājas nepazīstu?
 Un trīs mēnešus tik projām biju,
 Slēpdamies no asins vīru bariem,
 Kuņi pēdas dzina jaunai valdei.
 Nē, es nemaldos, še jābūt mājām.
 Kādi māži manim prātus māna?
 Nav un nav! Vai priekā acis tumsa?
 Miļās zemes smaržu atkal sūcu,
 Kur es dzimu, kur es dusēt iešu,
 Zemes klēpī atkal atgriezdamies.
 Ak ko jutelība! Kur tad mājas?
 Eju klātāk — tur bij kūts, tur rija.
 Kur ir dārzs un jaunie augļu koki?
 Ko tur rēgojas tā melnā kaudze?
 Ātrāk klātu aizsiesies es skreju:
 Apdeguši balķi — ak tā māja,
 Circenišu balss, klau, atskan žēli.
 Es pie zemes krītu aizraudādams.

Miļā zelta, sudrabiņa balsīt,
Vientulīgā sērā dzīvībiņa
Tukšā izdegušā nāves laukā,
Tu iz zemes izdzimušais bērniņš,
Zemes balstiņa, kas runā bēdās.
Kur ir palikuši mani mīļie ?
Zeme atpakaļ tos paņēmusi.
Kur mans mazais sprogu matu puisīt's ?

Pēc padarīta darba

Veikts!
 Padarīts, izvests,
 Izciests ar svelošām sāpēm —
 Beigts.

Miers un laime nu viesīsies krūtīs,
 Apziņa dvēselei veldzi sūtīs — —
 Ak, sūtīs!

Tukšums krūtīs,
 Dvēselei riebjas,
 Sakrīt sirds — —
 Aplaupīts, izgērbts,
 Atstāts viens:
 Zemes alās
 Ielīstu iekšā!
 Kā visi ļaudis
 Nicīgi skatās,
 Izredz cauri
 Līdz dvēseles tukšumam —
 Ak, vienu vārdu
 Līdzcietības!
 Gaŗāmejojot
 Uzmet jel acis! —
 Aplaupīts, izgērbts,
 Atstāts viens —

Tā ir tā laime,
 Kas iegūta.

* * *

Man nav vairs mīļa dzīvojamā dzīve.
Vai es tās sāpes kādreiz pārvarēšu?
Tik dziļi, neatlaidīgi tās guļ
Kā melnas dūņas pašā jūras dzelmē,
Un tomēr man tās vaj'ga pārvarēt!
Man pašam būs vēl darbs un daudzi mūži --
Vēl tautai jālauž ceļš uz nākotni.

*

Kā Jeremija: tautai sāpes remdēt,
Es labāk būtu bijis Jezūja,
Vai — labāk vēl — kluss zēniņš palicis.
Bet vīram jāuzņemas visi darbi.
Tos nevar izvēlēties, tie tiek doti,
Un izvēlēties var tik vienu vien:
Vai dusu jeb vai darbu.

* * *

Nu kas par to, ka postā aizeju ?
Vai diezgan neesmu es izdzīvojis ?
Vai tādēļ paliks nedarīts mans darbs ?
Vai tomēr veco neesmu es pārspējis ?
Un laikos citi nāks, kas arī veiks.
Vai pats ar negribēju postā iet,
Iet postā labāk nekā padoties ?
Viens vienīgs prieks man pasaulē ir cīņa.

Trešā trimda

Kas trimdnieks ir, tas dzīvo briesmās vien,
 Tam pašā vidū sirds ir pušu šķelta :
 Pussirds tik pukst, bet otra pus' ikdien',
 Ik stund', ik minūt' raustās tā kā dzelta.

*

Ko tēlošu ? — uz mājām raustās,
 Uz brīvo Latviju tas saules stars, —
 Viens uztur dvēs'les, kas no mokām šaustas.

*

Augs nākamvalstīm brīvais latvju gars. — —
 Te dzirdu sānis ņirdz kāds slepens bars.

* * *

Ā! Nost! — Skan draugu balsis: „Mājās brauc
 Nu brīva Latvija, nu lielā laime!
 Lai nu ikviens, kas spēj, pie darba trauc!
 Nu reiz sev valsti uzcelš latvju saime!“

Es augšā lecu, — jā! Mēs celsim valsti!
 Iekš valsts, kas visas tautas biedrus sauc.
 Un cilvēcības kopā būs mums balsti!
 „Hē, hihi! cilvēcība! latvji! tauta!
 Hē, valsts! hē, brīva! — mēdīta un spļauta —“

* * *

Nu dzirdu, latvju mēlē latvjus rīdām,
 Kā nav neviens vēl tautu rīdījis,
 Tā smejam, nicinām un kājām mīdām,
 Kā senāk barons tik un vagaris:

Nedz esot kultūras mums, nedz i būšot!
 Velts pūliņš glītot to, kas latvietis;
 Tik ašāk izskaust latvjus, krievot, prūšot!

Kas ir tas latvju nīdējs, cilvēkēdējs?
 Atpakaļrāpulis barons kāds, vispēdējs?

* * *

Gadsimtus vergojām, tā mūsu liksta.
Cits citu aprunājām, kā vien var.
Nu pat tie brīvākie mūs vergot biksta —

Ar varu dzīves gribu tautā irda,
Lai tā kā putniņš čūskas rīklē krīt;
Ļauj Latvi ņemt, ar izmisumu tirda.

Visdziļāk trimdnieks sirgst: kā vāts var dzīt,
Kad nebūs zemes vairs, kur latvji mīt?

1917.

* * *

Gul', bērns, tie viņpusē tāli, kas šauj,
 Tur dobji lielgabalpērkonš grauj,
 Te ratus vien dzird aizjoņojam.
 „Man, aukle, vienai palikt dairs,
 Nu māmiņa mani nemīl vairs,
 Arvien tai jāiet ir projām.“

*

Vai, bērns, taču es šē palieku,
 Tik drusku tur istabā aiziešu,
 Tur palūkot, kas notiek uz ielas,
 Bet māmiņa tava tur daudzus iet glābt,
 Tiem vaj'dzētu vieniem alkt un slābt,
 Jo bēdas visur ir lielas.

*

„Pie māmiņas vien man bailes nav“.
 Nu drīzi māmiņa atnāks jau,
 Vai viņas soļus dzirdi, klau?

* * *

„Ak, māmiņ, neej nu vairs nekur!“
 „„Man jāiet ir vēl tur un tur.““
 „Nekur, nekur!
 Tavs mīļais bērniņš tevi tur.“
 „„Ak, bērniņ, drusku mani tik laid.““
 „Vai nav tev žēl, ka bērniņš vaid?“
 „„Daudz bērnu vaid, daudz bērnu raud
 Tev aukle ir, kas apkopt jaud.““
 „Ak, neej tik šoreiz, man ir tāds dairs,
 Ak, māmiņa mani nemīl vairs!“

* * *

Ar varēm rociņas māti skauj.
 No klēpja meitiņu raušus rauj,
 Kāds aušīgs bērns, nu tik kāds tracis!
 „Ak, māmiņ, tik šoreiz, man šoreiz tāds daurs
 Ak, māmiņa mani nemīl vairs!“
 No bailēm izplešas acis.

Tur dobji lielgabalpērkonš grauj,
 Tik tāli, tāli viņpusē šauj.
 Bērns šausmās trīsot slēpjas iekš gultas.
 Tas pērkonš vienu lodī sviež,
 Tā lode šķīst un šķembeles šķiež —
 Tās iet kā mazas bultas.

*

Tik vienu šķirbiņu galviņa veŗ,
 No visām šķembelēm viena tik ķeŗ,
 Tik viena bērniņa asinis dzeŗ.

* * *

Tu nāc nu atpakaļ uz senām mājām —
Tu domā: viss vēl būs tāpat kā bijis,
Uz tevi gaidījis šo visu laiku,
Lai vaļā rokām tevi saņemtu.
Ā, pāris mēnešu jau vien tik bij,
Tu labi atpūties šo īso laiku —
Nu atkal viss pa vecam ies kā agrāk.
Un silta sirsniņa tev pretī dvesīs.
Tu domā tā:
Viss pelnos atdzisis, viss salts un svešs.

* * *

Vai tu pazīsti baigās jūtas :
Ieej atstātā un tukšā mājā.
Te reiz ļaudis bij, te uguns kūrās.
Pelni auksti, pabiksti ar koku.
Soļi dobji skan, tu pūlies klusi staigāt.
Tukšums, nav ko bities, tomēr bailes.
Grūtsirdība tuvojas tev lēnām.
Ko tad gāji tu, pats zemnieks, projām ?

* * *

Nu tev vaļa būtu Īsu brīdi,
Nu tu atkal nāc uz savām mājām,
Tās jau gaida tevi gatavībā!

*

Tu jau noguris no rību dzirnām,
Īsu brīdi še tu atpūzdamies
Pajustu, kā jūtas klusais cilvēks!

*

Nē, — ne gaida tevi tavas mājas!
Ne ir gatavībā nogurušam,
Īsu vaļas brīžu kavētājas!

*

Sirds tev tukša, acīs izklaidība,
Rokas putekļos, tev sekla elpa,
Dvēs'le piebirusi svešu grūžu!

*

Skaidro savus locekļus no pīšļiem!
Mazgā dvēseli no noguruma!
Gatavojies tu uz gatavību!

*

Kad tu noskalosi ikdienību,
Tad no ausīm izdzen dzirnu skaņas,
Aizver ausu vārtus rību trokšņiem!

*

Tad no acīm izdzen riebu ainas,
Nodzēs sīkās dzīves sīko lampu,
Atver acu slēgus jaunai saulei!

*

Tev vēl jāsedz savi acu vāki,
Lai no gaismas acu nekaunētu,
Jaunu plašu skatu uztvērējas.

*

Ko? Tev vaļa būtu Isu brīdi?
Atpūsties tu gribi savās mājās?
Vai tev kauns vēl atlicis ir acīs?

*

Atpakaļ tu ietu dzirnu ribās?
Meklē tur sev atpūtu, ne mājās,
Te tev lielāks darbs, no kuŗa bēdzi.

Kaps mežmalā

Noklustat runas!
Noklustat raudas,
Noklustat slepus glabātie vārdi,
Noklustat slepus glabātās domas —
Noklustat šalkas
Pa apses lapām
Lēni, lēni, jo lēni!
Šī smilts, šī zāle, kur stāvam, ir svēta:
Šai zemē reiz asins sēkla ir sēta.
Ar lūpām pie svētās zemes lai slīgstam:
Mēs jūtam sirdīs to sēklu sev dīgstam.

Ceļš

Ceļš

Klintīs ceļš gar jūru lauž sev taku :
Kalnos veļ pa labi jūras skatu,
Kreisā saslien stāvas klinšu kraujas,
Kraujās uzceļ augsti villu — daili :
Klinšu stiebros dēsta akmensradzes ;
Kailās sienās izkaļ vītņu segas,
Kairiem raibiem ziediem izrakstītas :
Karstām sārtām rozēm, vēsām neļķēm,
Kaktus' čūsku mēlēm, agav-plaiksnēm ;
Kur tik lūko acs, tur sarkans plankums :
Kas tur zelta oranž-violetums ?
Kaujas rotaļcīņā zils un sarkans ;
Krāsu spilgtums reibin' pilnās acis,
Krustu jūra atpūtu sev meklē —
— Ko tu gribi, ceļš, vai vest uz laimi ?

Aizpūsta aina

Treji zaļi saules loki
Tek pa pašu ezervidu.
— Skatos, noskatos:
Mirgo niedres, vizo koki,
Ūdens spīd, kur citkārt bridu —
— Minos, atminos.

* * *

Debesu āboli vōji krata
Pa rudens naktīm,
Sikas zvaigznītes zemē krīt,
Kā āboli mirdzot.

* * *

Spoži melnā debess bālst ;
Drīzi dzisīs visas zvaigznes.
Nosvinēta miera nakts.
Nožāvājas tukšas telpas.

* * *

Meža smilšainā malā,
Kur zāles aug reti,
Kur sila priedes debesīs ceļas,
Tur puķe stāvēja ziedos.

Sausās smiltis putina vējš,
Sausās smiltis dedzina saule,
Kvēles un sāpes puķei krāso
Ziedu sarkanu — sarkanu.

1908.

* * *

Migla lēni ceļas un mainās,
 Augšup kāpjot iz upes dzelmes,
 Ceļas un mainās dīvainos tēlos,
 Plešas un valstās un jūk.

*

Miglai līdzī ceļas un mainās
 Mīklainas ainās iz dvēs'les dziļās,
 Domas un jūsmas un plūstoši tēli.
 Acis aizrautas ainām seko
 Caurām naktīm pie upītes malas,
 Kā tās ceļas un mainās un jūk
 Mīklainā gaitā.

*

Caurām naktīm sēdēt un tvert
 Un miglas ainās meklēt mīklas —
 Bet miglas ainās netop par dzīviem tēliem,
 Un dvēs'le ainās izgaro tukša un žūst
 Kā vasaras karstumā tēce.

Jūras sagša

Plaši jūra izklājusi
Savu zilganzaļo sagšu
Starpā melniem klinšu kalniem.

Gažām visām sagšas malām
Smagas sudrabviļņu bārkstis
Čaukst, kad sakust sagšas gali.

Viršū sagšai zelta audi
Pārkaisīti ziliem rakstiem —
Pašas saules ieaudumi.

Ak, bagāta jūras māte!
Greznu sagšu izklājusi!
Plašu lauku apjēmusi.

Atbild jūra vīpsnodama:
„Žaudēt sagšu saulē klāju, —
Naktī rasas piemirkusi.“

* * *

Gar krastu netīrs sniegs, — tās atliekas
No staltiem balti-ziliem ledus kalniem,
Ko jūra uzmeta pret smilšu kāpām,
Kad savās skaistās dusmās viņus brāza.

* * *

Dus lēni elpodama jūra,
Uz krastu silta dvaša plūst.
Tur zēns no zariem guni kūra,
Sēd klausoties, kā sprakst un lūst,
Klau, tāli tur kā vaidā?

Brauc šonakt tēvs ar brāļiem zvejā.
Ak, kā viņš brauktu līdz tiem,
Kā ķertu lielās zivis lejā,
Kā airētu pret negaisiem!
Klau, tāli tur kā vaidā...

* * *

Agri aicin' jūra lūkot tāles,
Viļ ar cerēm rādīt jaunu zemi,
Saulē vizuļošu laimes jausmu: —
Rotaļā tad aizmet priekšā miglu,
Redz tik tāļbraucēju kuģu dūmus,
Tikai selga spīgo baltā svitrā.

*

Zaļām rokām viļņi uztver skatu,
Baltiem putu smiekliem aizrit tāļu: —
Ir tur, ir tur, tomēr laimes zeme.

* * *

Vēl kaili stieejas zari tukšā gaisā,
Tik melnā miza pēkšņi plaisas veŗ,
Un pretī brīnums smaida spožām acīm :
Lec zaros balti bezbailīgi ziedi.

* * *

Zelta ziedu zaļā lapā
Ezermala lēni šūpo.
Kalmes, klusi sačukstoties,
Sargam stāv ap šūpolīti.
Zelta ziediņš zagšus mirkšķin :
„Nāc, ja gribi saldu algu!“

Nelidza cīņa

Pieci zili mākoņnaži
— Divi asi, treji truli —
Duŗas vakarsaules krūtīs,
Sārta asins krāso jūŗu.

*

Pieci zelta saules stari
— Divi spalgi, treji spulgi —
Pretī spīgo nikniem naŗiem,
Debess augstē uzŗaudamies.

*

Izbijies no augstes skatās
Mēness saŗķobītu seju;
Tālā debesskaktā bikli
Zvaigznes mirkŗķina ar acīm.

Nepieticīgais

Rīts, un pusdiens, un vēlāis vakars,
Visi līdzī klājas manā priekšā
Klajā pagalmā kā lokā likti.

*

Acu starpā lec un riet man saule,
Staigā mēnesis ar visām zvaigznēm,
Zeltin-melnos šķirstos aiznes naktis.

*

Visu spulgo spoguļstiklā jūra,
Greznā, izkrāso un izvīzuļo.
Dod man divas pasaules un saules.

*

Skaistas, skaistas, vēl nevar man patikt.

Vēlais rudens

Vētra pārgāja, — nu kluss un salst.
Vientuļlapa zarā drebot kalst.
Ne vairs sitas sirds, ne dzenas prāts —
Nogurumā rāmi mierināts.

Krāsas

Uz melnas klints guļ balta sniega siena,
Un pāri spilgti zila debess mirdz.

* * *

Aiz gaŗas kalnu rindas saule laidās;
Sārts, dzeltens, roņains, zaļgans spoņums spīd.

* * *

Kluss un kluss.
Vakars un sniegs un kas?
Meln pret pelēku stāv.
Tikko manāmi šūpojas priedes.
Lēni laižas sniegotā gaisā
Putni tāļu uz dusas vietu.
Kluss un kluss, un tumšs,
Un viens.

* * *

Uguns kuras, uguns kuras,
Tumsa visos kaktos turas —
Liesmas spridz, un liesmas gail,
Liesmām nav no tumsas bail.

*

Tumsa visos kaktos turas,
Visos kaktos briesmas turas —
Dzirkstis dzirkst, un dzirkstis dziest,
Dzirkstīm vaj'ga tumsu ciest.

*

Dzirkstis ceļas dūmu stabā,
Dzirkstis izklīst brīvā dabā —
Dzirkstis jumta salmos lec,
Dzirkstīm gaišas liesmas sec.

* * *

Man pretī mākoņi smagi sveras ;
Melni, pilni sapņu un dziņu kā nakts, —
Nāk un nāk, un drūzmojot jaucas, un māj
Gažām dienām, vakariem, naktīm cauri.
Kaut jel ašāk pērkons grāvis un zibens spēris !
Kaut jel kaudams kārtību šķīris ašāk !

* * *

Zudis viss, ko mēs ar acīm redzam —
 Palikušas tikai divas lietas:
 Tikai debesis un platais ūdens,
 Vidū sēdam šūpolīgā kuģī.

*

Zudis viss, ko mēs ar sirdi tvežam,
 Palicis tik tukšums vien un klušums.

*

Naktī bākas atmirdz tālos krastos,
 Dienu debess malās tālas salas,
 Pienāk tuvāk kailas klinšu kraujas,
 Aiziet, nogrimst atkal ūdens plāksnī.

*

Bezdelīga aplidoja kuģi,
 Cielaviņa nosēdās uz mirkli —
 „Ko tu, putniņ, atej mūsu kuģī?
 „Mēs jau piecas stundas prom no zemes,
 „Ko tik tāli aizgāji no mājām?
 „Vai vairs atpakaļ tev ceļi šķiršies?“
 Putniņš atčivina: „Un vai tevim?“

* * *

Aiz viņiem kalniem, kas tur vēl plešas ?
Aiz meža sienas, kas slēpjas tur ?
Aiz sētas namiem, kas tas par dārzu ?
Aiz pusviru vārtiem, kas tur sēd ?
Aiz loga priekškara, vai tā ir ēna ?
Aiz laipnā vaiga, vai tur ir sirds ?
Aiz visa meklē pētoša acs,
Aiz visa ko cerē ilgu dvēs'le,
No prieka brīnumiem nevar rimt.
Un piekususi vēl sapņos skatās.
Aiz sapņiem, aiz sapņiem, kas slēpjas tur ?

Rīta atmoda

Nekas par grūtu agrāk nebija,
Viss ritēja kā kūšājoša dzira —
Ne puse kausa vēl nav izdzerta: —
Viens vārds no jūsmām un no kūšām šķīra;
Nekad tik līksms tu vairs nebūsi:
Tai vārdā ceļa galu nojauti.

Zaļš rīts aiz melna bezdibeņa

Cietuma dzejoļi

Topoša mīla

Uz pilnību mīla mums tiecas bez elpas,
Tik cēli, tik dzidri arvienu, arvien;
Bet apkārtnes smagums to nospiež ikdien —
Mūsu mīlai virs zemes nav telpas.

* * *

Tā ir gara atjaunība,
Kas visbrīvā gaisā rada,
Mūžu mīlas parādība,
Kas uz svētu laimi vada.

Tevī

Tu paliec sava lieluma varā,
Tik tad isti tevi es gūšu;
Es negribu locīt tevi garā,
Liels tapdams es tevī būšu.

Gaišu mīļo!

Es negribu minēt to mīklu,
Ap tavu būtni ko jūt;
Nost viltīgo zirnekļu tīklu, —
Tev gaišai un brīvai būt!

Tas sapnis nav

Tas sapnis bij, tik mīļš un skaists,
Šķiet neticams, kad gaŗām laists:
Mūsu augsme dusas nezināja,
Tā pāri visam parastam gāja.

„Tas nebij sapnis“, mans mīlulit's teic.
„Tik braši uz priekšu! Tik drosme veic!“
Mēs augsim mīlā un cīņā sūrā,
Kaut arī mums sāpes vien paliktu pūrā.

Mazais maģetiņš

„Es drošu palīgu dodu tev garā :
Lai ticība ņem tevi savā varā.“

Vēl neredzu, ka kas noticis būtu,
Tas bij tik tā domāts vien — — —
Vēl domas es gurdenas jūtu,
Kā pa miglainu purvu tās brien.

Mazs spīgulītis

No cilvēkiem visiem uz pasaules
Tu mīlā viskarstāk man kvēlo.
Aiz mīlas, tu mīļā, grauj manu es —
Kā sniegt man tad pilnību cēlo?

Dvēsele

Man dvēsele miesās sāk nīkuļot,
Ja nevar kustēties brīvi.
Nekad to sieviete nesaprot:
Tā vēlas tik laimīgu dzīvi.

Tava mīla

Šo mīlas dzīli jūtas baidās sniegt,
Šo tāli domas kūtras mērot;
Tik ņemt, tik dzert, tik baltās liesmās zvērot
Un smagām prāta spējām vaļu liegt.

Cita dzīve

Tie mīlējās abi bez gala,
Bet mīlā tos skāra dzīves sala.
Tad saturu citu dzīves kausā tie lēja,
No melnās nakts sārts rīts tiem pretī smēja.

Padoms

Labs mierinājums — kā glābšanas rīks :
Drīz gals būs dzīves ceļam . . .
Ak, miesa ir vāja un gars top sīks,
Ja smeļam no tā tik un smeļam.

Sangijojana

Par savu mieru lemi pats :
Tas rokā tev kā mūža spirdza,
Kā zaļā tālē staru mirdza . . .
Ko dīvains noraugās tev skats?

Jaramarana

Jau atkal man pretī viebjas
Tas platais, pelēkais vaigs
Ar asiņu plakstiem, — man riebjas, —
Tam acīs tukšums baigs.

Man rokas nolaižas smagi,
Aiz šausmām domas rimst,
Dziļi krūtīs cērtas kā nagi,
Man šķiet, rēgs iekšā tur klimst.

Tas dēd . . . Nāk trūdu tvana.
Ak, tas bij nezināms :
Tā taču dvēsele mana,
Mans liktenis negrozāms.

Moksa

Visbeidzot pagura man prāts :
Bez spēka tvert dziļāki vielās.
Mana dvēsele, sāpīga asins vāts,
Sūrst ilgās bezmēra lielās.

Visbeidzot slēdziens garā man briest :
Kad galā būs dvēseles risums,
Kad beigusi būs tā cīnīties, ciest —
Lai uzņem to bezgala visums.

Samsara

(Dvēseles ceļojums).

Viss izgaisis kā tvaiks
Mans pārcilvēka laiks,
Ar bēdīgām drumslām no agrākā spēka
Neviena nav uzcelta garīgā ēka.

Bet lai arī zaļokšņais spēks mans gruvīs,
Es vienu ko tomēr esmu sev guvis, —
Manu vakaru apspīd gaismas stars maigs:
Tavs mīļais, svētais, skaidrotais vaigs.

Pats radījis esmu to visu,
Tev nejust vairs spēka dzisu,
Tu mūžīgi augsi uz pilnību,
Un es tevī atkal atdzimšu.

Tava lapiņa

Man trīcošās rokas tavu lapiņu tur.
No asarām, skūpstiem raksts dzisis šur tur.

Man katra zīmīte klusi ko pauž,
Gaŗas runas ar tevi gars mans auŗ.

Sirds dziļās sāpēs man elsā un raud,
Vai, mīluliť, zini tu, kas mums draud ?

Tie grib, lai mūs nomāc cietuma kakts,
Līdz dvēseles aprij mums bezgala nakts.

* * *

Drēgnauksta migla kāpas sedz,
Spiež visu zemē ar vālu,
Bet miglājam cauri jau sauli redz
Aiz kāpām mostamies tālu.

Jau zelta stari virs kāpām trīs,
Tie saplosīs spiedīgo segu ;
Gaišs spēka plūdums man dvēselē līs,
Es ilgās un gaidās jau degu,

Un atkal tu man esi

Kad atkal tu man esi,
No jauna es atdzimstu viss :
Tu asinīs sparū man nesi,
Viss sastrēgums izgājis.

Tik mieru vienu brīdi,
Un dvēsele stiprāka kļūst,
Tu sāpēs kā zvaigzne man spīdi,
Man dzīvība straujāki plūst.

Riebas

Pār kauliem drebuļi man skrien.
Vai viss tas bij tik blēņas vien?
Man nāk nu sājas atraugas:
Tik vārdu kaŗš un cits nekas?

Tā dzīve nebij, kam mani brīvot?
Man riebjas tā. Man citu dzīvi dzīvot!

Mazputniņam 3./X

(1897.)

1.

Es nevaru beigt tevi slavēt,
Tu bezgala labā sirds;
Tu — jūra, kas var gan to kavēt,
Kad balvām tā pasauli spirdz!

Gaišs tevī es atdzimis esmu,
Man atmostas dzīvības spars.
Es jūtu kā debesu dvesmu —
Mani sauc mans radošais gars.

2.

Kā bērni mēs jautri bijām:
Mūsu rotaļas — puķes un smilts.
Ar vējiem mēs valodas mijām,
Mūsu zemē bij saulains un silts.

Prom vienu no otra mūs rāva
Spēks negaidīts, mežonīgs, baigs,
Mūs vētras un pērkonī grāva,
Mums sāpju ēnots bij vaigs.

Bet atkal mums ceļi tikās,
Bij grūtības — smieklī un nieks.
Un laime tik tuvu mums likās,
Un atdzima nākotnes prieks.

No jauna tad baisīgā vara
Lika dzelžaino postu mums just:
Mums atrāva garu no gara,
Un dziedošiem putniem bij klust.

Nu smagus spaidus mēs nesam...
Bet — miesām kaut upuris sīvs,
Mēs nākotnes cilvēki esam,
Un gars — mūsu gars ir brīvs.

* * *

Vēl nakts un migla jūŗu glauŗ,
Bet saule mirdz jau kāpu priedēs;
Maigs zilums pie debesīm ceļu sev lauŗ...
Nu daba man sēras klieŗēs.

Kur vainas un vājums, pienākums, grēks?
Es drēbes no miesām sev rauju.
Lai nāk manī saules spoŗums un spēks —
Kas liegs man? Es dzīvot sev ļauju!

* * *

Šalc rīta vējš. Jau aust, jau aust!
 Tev, dvēsele, vairs nav ko gaust!
 Nu grūtai naktij jāiet projām,
 Redz visur gaismu izstarojam.

* * *

Kā zvaigžņu tālēs mirdzēja man maigi
 Caur tukšumu un nakti tavu acu skats,
 Mani vezdams klajumos, kur līgo ziedi svaigi,
 Un ilgu sapņos nogrimu es pats.
 Reiz biezos putekļos, kas garu nomāc baigi,
 Es tevi atradu, kur dzīves lielceļš plats,
 Mēs karstu cīņu uzsākām ar dzelzi gribu:
 Uz gaismu celties un uz patiesību.

* * *

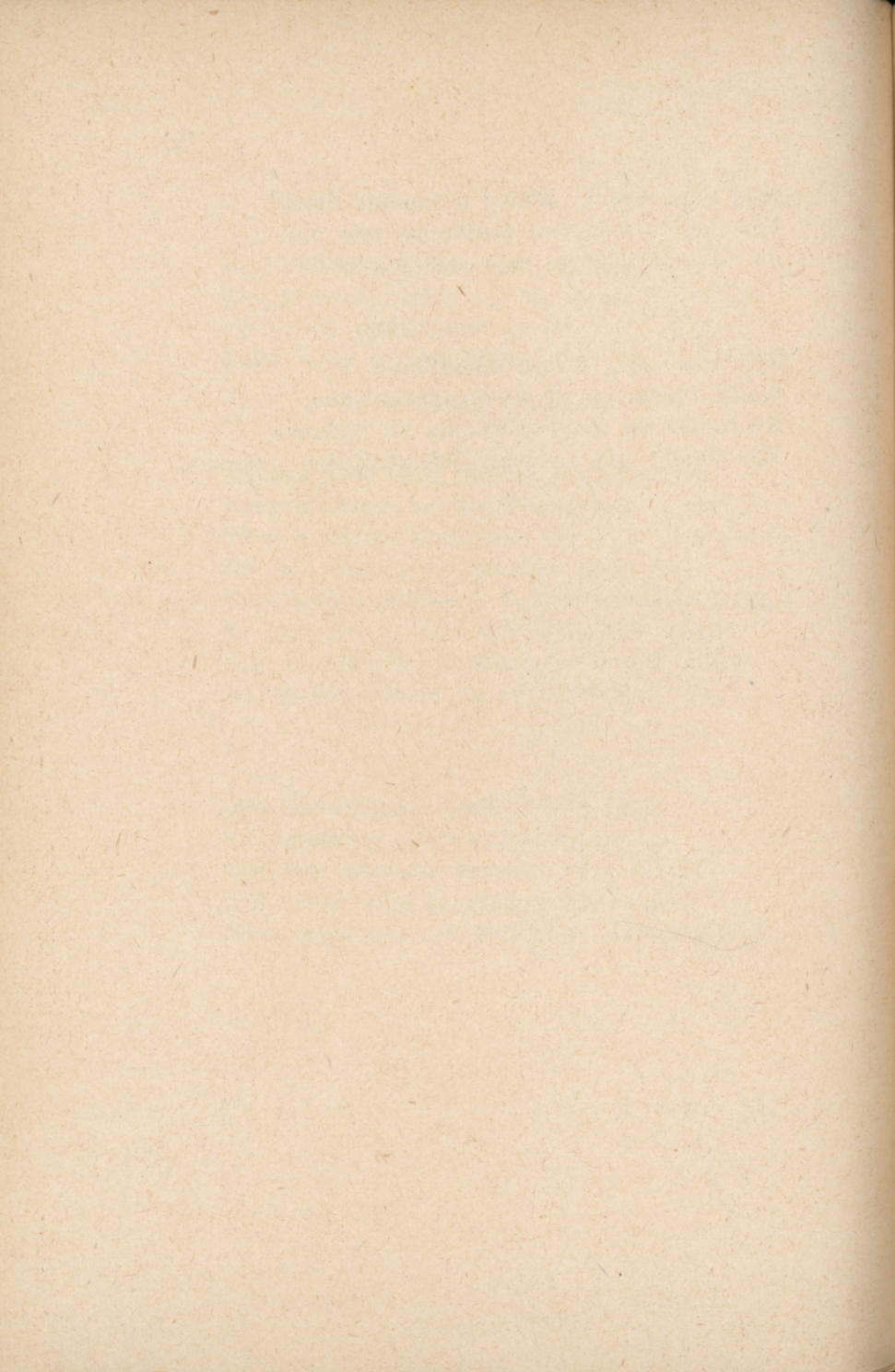
Mēs uzvarējām. Lielā mīla plauka.
 Tā patiesības dzīves simbols spožs.
 Vai visu nopostīs mums dzīves auka?
 Vai nāves rēgs to paņems atbaidošs?
 Viss velti! Ja ar' jāaiziet no dzīves lauka,

Mēs kopā esam. Mums ir pamats drošs!
Pēc lieliem mērķiem centāties mēs abi,
Ja nāvē jāaiziet — mēs sataisīti labi.

*

Šalc rīta vējš. Jauna diena sauc.
Mana dvēsele pretī tev liesmaini trauc,
Un tomēr un tomēr no nakts un baismas
Mēs tiksīm pie gaismas, baltmirdzošas gaismas.

Milas zvaigzne

Tu gaišā zvaigzne

Vēl vakar mēnesim tu priekšā biji,
Bet šodien jau tu viņam gaŗām esi.
Varbūt tu aizmirsīsies tālē aizejot,
Tu gaišā zvaigzne!
Mēs ļaudīm tevi mīlas zvaigzni saucam.
Tik gaiši spīdi tu, tā priecē sirdi. —
Tik aši gaŗām aizej mēness namam.

* * *

Tā tava ģīmetne, ko rokā turu?
Vai, mīlā meiten, tu šī skaistā esi?
Jeb es tik daiļu seju ilgās buru?
Lai tēls man tālāk ir par laimesnesi.

*

Vēl tava ģīmetne man rokā trīso:
Es noslēpt nevaru
To lielo prieku, kas vēl nedrošs smaida
Par mirkli laimīgo, bet, ak, tik īso.

* * *

Man sirds ir gurusi
No trokšņa dienā —
Ne mirkļa nostāvēt,
Kā karstā plienā.

*

Pie tevis labi ir,
Var klusi klusēt,
Tu mans sirdsspilventiņš,
Kur sāpēs dusēt.

* * *

Viegli turu tevi klēpī
Tā kā upe baltas putas;
Viegli skūpstu tavu muti,
Lai tā putas neaizpūstu.

*

Vētra gāja pāri upei,
Tā tās putas uzplandīja —
Nu ir miers, nu ir saule,
Nu mirdz balti mākonīši.

* * *

Es jau neesmu tā noskumis,
Tikai dienas gaitā smagi soļi,
Drusku galva apņemta, un sirds ir klusa.
Ka man kaitētu kas, nevar sacīt.
Tikai drusku — tikai pasāp dvēs'le.
Bet man arī teic: nekas tas nava,
Iedomas, lai metot tās no galvas.
Labprāt izmestu, bet sirdī turas,
Sirds tad tiek vēl klusāka par klusu.
Un vēl vairāk tikai dvēs'le sāp.
Ir kā vienīgais, kas man vēl atliek:
Meitenītis, mīlais meitenītis.

* * *

Ceriņi ziedēja, kad tu gāji,
 Ar ziedu zariņu vēl tu man māji :
 Kad ceriņi vīst,
 Tad cerēt drīst,
 Tad atkal nākšu, es nākšu.

*

Nu ceriņus lauzu, nu visi vīta, —
 Es skatos pēc tevis ik rīta, rīta,
 Un visu dienu, ikdien,
 Un vakarā vēl arvien,
 Bet nakti, ko tad es sākšu ?

*

Jo nakti. nakti ir grūtāk kā grūti,
 Ne miegs, ne nomods nedzesē krūti :
 No ziediem pāri list dārzs,
 Es vien tikai bārs —
 Ko es sev vākšu ?

* * *

Ikdiem es skaisti sev tēloju,
 Kā tevi atkal redzēšu,
 Mans draugs, mans draugs.
 Tur tāli nāk kāda meitene —
 Un piepeši tu pati te,
 Mans acu raugs.

*

Vismīļāk ilgas tēlo tā
 Daudz simtējādā izdomā ;
 Kā sveicināt, kā labināt.
 Par tevi domās nogrimis,
 Es nebij' nākam manijis,
 Te tu jau klāt.

*

Nu šodien tev jau jāatnāk,
 Sirds nemierā tik sisties māc,
 Nu saturies un norimsties !
 Te atnes pastnieks vēstuli :
 „Tu vairāk manis negaidi.“
 Kā nu man ies ?

Rudens dziesmas

1.

Es tevi mīlu — slims, ak, ir šis vārds
Ar manu gurdo nakšu vēlām sāpēm,
Kad acis neaizvērtas kvēl kā zārds,
Un dvēs'le sūrst no nedzesētām slāpēm.

*

Kas bij, — pie tā tik sliedzas dvēsele,
Bez tagadnes, bez nākotnes tā staigā,
Kā agru rītu žēla ķīvīte
Pa plaši-sēro purvu klīstot klaigā.

*

Es tevi mīlu — ak, es mīlu tā
Tik vien vēl savas trauklās nakšu jūtas,
Kas ārpus apziņas trīc bezveidā, — —
Tās vienīgās, kas mūsu mīlas gūtas.

2.

Kas klausīsies, kad smagums tevi māks,
Tas rudens smagums, nevairāmais vārgums ?
Vai tavus vaidus mierināt kāds nāks,
Kad mēmās naktīs aizies viss tavš dārgums ?

Neviens, neviens ! — tu pats tik klausīsies,
Kā pagājības ūdens tumši čalos :
Ar katru vilni dzīve projām ies,
No tavas dvēš'les visu maigo skalos.

Tad ūdens stings, — un iesāks lēni snigt ;
Nāks pēdējs smagums vieglās pārslās liegi ;
Tis tevi baltā zīdā, aijās migt, —
Tev līdzās tavas sāpes apsegs sniegi.

Kur esi tu, kas tā reiz dziedāja,
Sev pašai vai ij man šo žēlo dziesmu ?
Tu būtu klausījiesies nākdama
Un uzkūrusi izdziestošo liesmu !

Ziedi

Cik rokās man sarkanu ziedu,
Tik viens man tos dāvājis —
Tas biji tu.
Cik sarkanu sāpju man krūtīs,
Tik viens man tās darījis, —
Tas biji tu.

*

Es saujiņu bālganu puķu
Pie kājām tev izkaisu, —
Nu, min tās tu!
Es bālganu sāpju sirdi
Pie kājām tev nolieku, —
Nu, min to tu!

Pēdējā mīlas nakts

Klausat manu sēru stāstu
 Par pēdēju mīlas nakti,
 Līdzī raudat, līdzī smejat
 Mīļiem mūžam mīlētājiem.

*

Ģaņi ģadi, ģss ģr stāsts,
 Dziļas mokas, dziļāks prieks:
 Ķaudis liedza, liktens lauza,
 Mīla lēma ģala laimi.

* * *

Teic meitiņa puisītim:
 „Ko der bēdas? Ko der domas?
 Dzīve mūs nevienos,
 Neatļaidīs savu žņaugu.

*

Bēģsim kaut ģel vienu nakt':
 Atelst ziedu pavēnī,
 Lai tad salna koda ziedus,
 Lai tad nāve durvis vēra!“

* * *

Visos kaktos jauni bērzi,
 ģevu ziedi pazarēs,
 Ķiljas kaisām ģstabā,
 Rožu lapas ģultiņā.

*

Lampa laida laipnu liesmu,
 ģstabīņu sārtodama;
 Mēness savu sudrabģaismu,
 Pāri visam ģzļaiģtģja.

*

Ziedu balta līgaviņa,
Diegā kāra puīša sirdi.
Līgaviņas dvēselīte
Puiša sauļā notrīsēja.

Puisītis

„Sveika, mana līgaviņa!
Dod rociņas noskūpstīt!
Tavas baltas balodītes,
Liega laida lidotājas.

*

Smaila roka, slaidi pirksti,
Nagu gali ierožaini,
Vai bij baltus mākonīšus
Sārtā ausmā glaudījuši?

*

Es tev, meitiņ, paklanos,
Celšu tevi krēsliņā,
Pats sev likšu citu krēslu
Pretim tevī lūkoties.“

Meitiņa

„Labiņš esi, mīļais mans,
Es ij tevi apglaudīšu,
Klēpī tevīm sēdīšos,
Saldas mutes pienesīšu.“

Puisītis

„Ak, ir salda ilgu dzira,
Tava mute, līgaviņa —
Jo es dzeņu, jo man slāpst
Neatdzertos visu mūžu.“

Mila pār visu

Tu atpakaļ atkal
Pie manis esi;
Lūk, nevarēji
Bez manis būt.

*

— „Es nevarēju
Bez tevis būt,
Es neiespēju
Ko vēlējos gūt.“

*

Puspasauli tvēri,
Meklēji daili,
Skaistākās dieves
Apnika aši.

Saistīts tu esi
Pie jaunas dailes,
Lūk, nevarēji
Bez manis būt.

Nem mani līdzī
Uz jaunu sauli.
Jāunā saule
Ne skumst, ne biedē,

Ne nīst, ne apskauž,
Ne greizsirdi tura,
Ne aprunā, melo,
Ne nenovīda.

Ņem mani līdzī
 Uz jaunu sauli,
 Mīlu un mieru
 Un laimi bez gala.

*

— „Ak, jaunā saulē
 Gan nezin bēdu,
 Gan nezin naida,
 Gan mieru un mieru.“

Ņem mani līdzī
 Uz jaunu sauli.
 — „Jaunā saulē
 Nezin ij mīlas.“

*

Ak, ko tu saki,
 Nezin ij mīlas?
 Tu mani biedē
 Tikai pa jokam.

*

— „Jaunā saulē
 Nezin ij mīlas,
 Nezin ij laimes,
 Miers, tikai miers.“

Nu nostu, nostu
 To jauno sauli!
 Tad jau tu manis
 Vairs nemīlētu!

Tad jau nu vairāk
 Nevajag dzīves.
 Kam tad lai jaunā
 Derētu saule?

*

„Tai jaunā saulē
Tad tu ij mani,
Tad tu ij mani
Vairs nemīlētu.“

*

Nē, tas nav tiesa
To saule melo.
Es tevi mīlēšu,
Kamēr būs elpa.

Bez tavas mīlas
Nevaru dzīvot,
Ne pati nāve
Nespēs to dzēst.

Mīla caur kapu
Lauzīsies cauri,
Smaršos vēl tevīm
Kappuķītē.

Nē, tā melo
Tā jaunā saule,
Mīla ne mūžam
Nespēj dzist.

*

— „Jaunā saule,
Kādu es ceru,
Pacels pār visu —
Mīlu visu.“

Mīlai, mazai Olģiņai par piemiņu

(Māsīcai)

Ko zaļai jaunībai lai saka sirmais?
— Ved dzīvi tā, kā pēc nav jāteic: „vīla!“
Kā panākt to? — Ir bauslis visu pirmais
Un visu pēdējais, ir tikai „mīla“.

Jaunas sēklas graudiņi

Jaunas sēklas graudiņi

I

No tevis gaisma spīdēt sāks,
No tevis izies stari, —
Zini, ko tu vari.

* * *

Domas ir spēki:
Ko tu domā,
Tas tu esi.

* * *

Nekas nezūd:
Tavas domas tevi veido
Un citus vērš.

II

Ir cilvēks vairāk nekā miesas vien,
Kas šaurā ādas makā sabērtas.

* * *

Kad pazīstam sevi pilnīgi,
Mēs radām savu pasauli.

* * *

Mūsu tēviem, zināt, dzelžu rokas,
Mūsu brāļiem sirds no skaidra zelta.

* * *

Mēs pievāksim tās dārgās asinis,
Ko jūs pat tēvam, mātei sasmelt liedzāt.

III

Un kad tev nav no āras vairs nekā ko gaidīt,
Tad tikai sākas tava īstā laime.

* * *

Cik stipri gribi savu laimi sakal,
Viens mirklīt's nelaimes to pelnos dedz.

* * *

Nelaime vieno, un laime šķir —
Pielūko, kāda sirds tev ir!

IV

Dzimst kucens akls, augot redzīgs top,
Jūs dzimstat redzīgi, pēc topat akli.

* * *

Tie mazie domā savā nodabā,
Ka viņu dzīvīte jau būtu dzīve,
Tie šaurie neredz savu šaurumu.

* * *

Mūs skaitā maz, tad būsīm svarā daudzi,
No sevis izaudzēsīm jauno audzi.

V

Cerība ir tik iekš tevis pašā,
Tava cerība būs vienīgi tava sirds.

* * *

Mirs mūsu mūza, bet mūžīga būs
Tā jūsma, ko viņa cilvēcei gūs.

* * *

Tu nespēj citiem piederēt,
Kā cits lai pieder tev ?

VI

Darbs

Smagi lai tiesāts top darbs,
Viegli lai žēlots top vīrs.

* * *

Vakarā vissaldāk smaržo
Tavas
Sūrās dienas puķu dēsti.

* * *

Mēs esam visu darbu darītāji,
Vai mēs gan vāji?

* * *

Darba vara
Lielu dara.

VII

Kas ar visu dvēs'li spriežas — mērķi tas gūs.
Kas liels un taisns izaug, — tam uzvara būs.

* * *

Var visu vērst caur savu gara spēku :
Var sevi, citus, var i pasaul's ēku

* * *

Lācis ziemu ēd zemi, tādēļ melns kā zeme ?
Nē, ēd pats savu spēku.

VIII

Esmu kā skaņa, kuŗu vijole raud,
Ēsmu kā stīga, kuŗa atlaista noklust.

* * *

Ak dievs, cik lēni jūsu saprāts iet!
Viņš tiešām nonāk tikai piestātnē,
Bet man nav laika gaidīt: tālāk skriet.

* * *

Es vienmēr esmu dzīvojis
Pa gadu desmitiem par agru un uz priekšu.

IX

Sirds, no viena iekustināta,
Visiem pretī nāk ar savu mīlu.

* * *

Nu manā sirdī kluss un gaišs,
Es saprotu, kas bij, un zinu visu,
Kas ir un būs.

* * *

. . . Bet nevar jauni tapt bez jaunas jūsmas,
Nedz zemi spējat art bez maija plūsmas.

X

Pie visuma tev jāpiesienas klāt,
Tur savu būtni vari ildzināt.

* * *

No visa sevi atbrīvē un topi
Par kailu dvēs'li, kopucilvēks.

* * *

Ikviens lai sevī ietver visu laiku,
Kā embrijs pārskrej pasaul's attīstību.

XI

Zaļo lapu reālisms
Aizsedz visus sārtos ziedus.

* * *

Nav ļaužu sirdīs telpas žēlumam,
Līdz malām pilnas tās ar mantas kāri.

* * *

Un lai tev aizskārts nav ne mats,
Tu tomēr esi salauzts pats.

* * *

Viss lēni aug :
Pa vienam smilšu graudiņam salas top.

XII

Lidzi strādāt, radot vienu tautu,
Tautu veidojot iz ļaužu pūļa.

* * *

. . . Jo viens tik tautu spēj no dzīves šķirt :
Kad tautā dzīves griba iesāk irt.

* * *

Jo esat stipri s a v a s tautas garā,
Jo stipri v i s u tautu brīves kaŗā.

XIII

Vienoti būsīm —
Uzvaru gūsīm.

* * *

Kopībā spēks,
Pašlabums grēks.

* * *

Mēs mērķi sniegsim,
Kad nevienprātību liegsim.

XIV

Trīs ozoli, viena sakne,
Divmiljoni atvasīšu.

* * *

Latvijas saule lec,
Divmiljoni zvaigžņu sec.

* * *

Zem Latvijas saules mīt šobrīd
Divmiljoni zvaigžņu, kas spīd.

Vasaras rudens

Pa likteņa vārtiem

Kad iznāk posts pa likteņa vārtiem,
Pavadīt bari tam līdzī spraucas,
No malu malām skrienot un brēcot,
Kā zīles iepakaļ ērglim.
Gaŗās drēbēs žēlabas ietāļi iet
Un klusas raudas ved pie rokas.
Bet vaimanas pakaļ balsī brēc
Un aizsteidzas priekšā un atgriežas atkal,
Un ķerc bez miera, un mulsina prātu,
Un postu vēsta jau jūdzēm tāli,
Priekš laika sirdis ar bailēm kratot,
Salstot un slapstoties trīsas lien,
Gluži pie sāniem tām draudi kauc,
Un lāsti šņāko bezzobu mutēm.
Un kad jau posts sen steidzies tālāk,
Lāsti un raudas un vaimanas plosās vēl;
Bet žēlabas pēdējās paliek mājās,
Gaŗās drēbēs pa istabām staigā
Un cauras naktis pie gultas sēd,
Drebošo dvēseli rokās žņaugo.

23. 8. 1886.

Cilvēks un kustonis

Bez prāta kustonis spēj just man līdzī,
Tas bēdīgi sēdošam glaužas klātu ;
Bez jūtām koks, bez dzīvības akmens,
Pie tiem man sirds var atrast veldzi :
Koks ēno un balsta un saldi šalc,
Un nokusušam akmens dod sēdēt :
— Bet cilvēks un draugs ar jūtām un prātu :
Tas nokusušo jo ātrāk nodos,
Jo tas ne vairīties spēj, ne bēgt.

Austrumnieku mītoloģiska dziesma

Kas izzinās, kas sludinās šo ziņu:
Kur cēlusies ir plašā radība?
Jo dievi nāca vēlāki par viņu . . .
Kas teiks, no kurienes tie atnāca? . . .

Tik viņš, iz kuŗa zeme izkūņojās —
— No viņa vai no cita radīta —
Viņš, kuŗš aiz mūžiem lejup nolūkojas? —
Viņš teiks — — jeb vai ir viņš to nezina?

* * *

Ne cilvēkus tu mīli,
Tu mīli cilvēci.

*

Bet tavi vārdi ir kā uguns šalkas,
Kas visu iededzina, ka kvēlo viss,
Un visu sevi atdod,
Un visu apkārt pārvērš,
Atraisot karstuma spēku,
Un briesmas nes, un vērš tās svētībā,
Un apkārt dūmus ceļ,
Bet pats sakvēlo, un plēnes atkrīt un pelni,
Bet — dvēs'le dzīvo karstumā mūžam.

Kas sacīs man?

Kas sacīs man,
 Kam lai es sūdzu
 Šo sāpju smeldzi?
 Ak, kam lai lūdzu
 Dot sirdij veldzi?
 Kas līdzēs man?

*

Kad citi mīlēja, tad jūs jau arī.

*

Bet tādi arī ir, kas nepārstāja
 I tad vēl mīlēt, kad jau visi nīda,
 Tie man tie dārgākie.
 Es viņus neredzu, nedz viņus zinu,
 Bet jūtu, ka tie ir.

*

Nemt ļaudis tādus, kādi viņi ir.
 Es agrāk lūkoju tos pārtaisīt,
 Tad nopūlējos izlasīties viņus,
 Kas man piemēroti, der un saskan.
 Bet vilšanās un veltas cerības.
 Nem ļaudis tādus, kādi viņi ir.
 Un viss, ko vari darīt:
 Pēc sava prāta audzē citas audzes,
 Un audzē sevi pats, lai pārdzīvotu
 Tās jaunās audzes vēl ar' savās miesās —
 Tad sasniegsi to laimi, kuņas centies.

* * *

Es sev par kaunu neieskatu to,
Ka es no ļaudīm domāju par labu,
Ka cerēju no tiem tik cēlāko,
Pats domās izpušķodams viņu dabu.

Jūs sakāt, negods mani atalgo,
Ja ļaudis mani vīla, mani nīda,
Bet es jau nemīlēju tos, ko nepazinu,
Es pazinu tik savus iedomtēlus,
Tie mani nevīla un neienīda,
Tie nāks vēl reiz, varbūt priekš manis vēlu,
Bet cilvēcei tie īsti laikā nāks.

* * *

„No kurienes tu nāc?“
Kur zemes smagums visu māt :
Kur tik vien ziņas —
Neauglīgi gausties ;
Kur tik vien dziņas —
Tik vien laukā lauzties !
Uz augšu stiepties tik pēc gaismas,
Kur laimes ļaudis zeltā mirdz,
Aiz viņas nežēlīgās plaismas — —
Nem mani, mies' un dvēs'le līdz !
Še mana sirds !

* * *

Iz nakts mēs atnākam un ejam atkal —
Uz lielo nebeidzamo gala nakti.
Uz mūžu nakti atskatāmies atpakaļ,
Un priekšā redzam vis to pašu nakti.
Kā zibens pazibsnī sīks gaismas stars,
Viens vienīgs mirklis spēka garā tumsā.

* * *

Kad skanēs lielā klusuma balss,
Tā — skaņa bez skaņas, kas visas skaņas aprij,
Tā ka tās netop vairs dzirdētas,
Ne lakstīgalas, ne taures, ne pērkons.

* * *

Es negribu mirt,
Es gribu dzīvot ;
Sniedzāt man roku,
Lai turētu dzīvi.
Es skaļi saucu :
Sniedzāt man roku,
Es gribu dzīvot !
Nedzird neviens.

Atbilde

Vai pareizs ir mans ceļš, es nezināju.
 Es domāju par to daudz mūžus ilgi,
 Un beigās varu pateikt tikai to,
 Lai pareizs ir mans ceļš vai nepareizs,
 Lai noved mani neziņā vai tumsā,
 Lai tālā mūžu klaidā izgaisina,
 Lai rūpēs, mokās zūd un gala nāvē
 Vai varbūt gaismā griež un varbūt augstē —
 Lai ar' es vairāk nezinu nekā kā tikai to:
 Man cita ceļa nav.

*

Aiz dzelžu sienām aizslēdzos no ļaudīm.
 Kā ledus nicināju tos, kā uguns nīdu.
 Bet dzīve mani izrāva no manis,
 No dzelžu sienām un no dziļas alas,
 Kā ezi suņi izdzen, lai turas pretī.
 Un ciešot visu ļaužu niknumu
 Un visu maziskumu, negēlību,
 Es tomēr jutu arvien vairāk, vairāk,
 Ka cienu tomēr cilvēkus, ij ļaunos,
 Ikvienā atspīdums no cilvēces,
 Kaut mazs, bet ir.

* * *

Visur dzīve tikai ir, bet nāves nava.
Kustas kustoņi un augi, arī akmens.
Kustas saule, zvaigznes, kustas ūdens.
Nav nekā bez dzīves, starpība tik tā :
Dzīvie ātrāk dzīvo, nedzīvie jo lēni.
Viens ar otru maisās, mijas dzīvs un nedzīvs.
Kad tu mirsti un par zemi topi,
Tomēr nāvē neej tu, bet dzīvībā,
Zeme dzīva : baņodama dzīvu dara.
Mēs no zemes nākdami pie viņas ejam atkal.
Mēs pa gabaliem kopš bērna mirstam.
Grauds kopš bērnības top mazāks, plašums lielāks.
Nemirst cilvēks, pats viņš sevi nokauj.
Mēs ne trešo daļu nedzīvojam, ko šis miesas spētu
panest.

Dzīves vērtība

Pats niecīgākais zemes tārps ir svēts,
Jo viņa dzīvē ieslēgts noslēpums,
Tik liels un cēls, ka mūžam neatminēt,
Bet kādēļ viņus kauj? — Priekš laba mērķa!

Tur dzīve ir, tā ir tavs īpašums,
Tai gala nav, kaut tā viesniecīgākā,
Tā dara iespaidu uz mūžu mūžiem.

Ikviens, viszemākais, ir gulošs varon's,
Bet kas no miega viņu modinās?
Tik plašs ir darbs kā pati zemes māte,
Kas gaida pārveidotu savu vaigu.

Vēl šodien zvaigznes mirdz un saule spīd,
Un ceļ uz darbu un uz debesīm.

* * *

Tumšs un tumšs, un bijis vīrs un vairāk nav.
Vairāk nekā nezina kapa melnā nakts ;
Akmeņus un zemi krauj un ceļ un krauj ;
Apkārt tumšums kapam iet un sēras dveš ;
Tavā mutē vārdu trūkst, tu guli kluss ;
Gulētājs, kas savās pēdās nestāj vairs ;
Kuņa acis viņa priekšā zemē guļ ;
Dvēs'le atgriežas turp, no kurienes tā nāk ;
Tava labā roka tavu kreiso sūdz ;
Pāri paliek tikai tavu darbu tvaiks.
Vai tu zini, vai tu zini, ij jel to ?

* * *

Mirst kā zemes sēkla.

* * *

Es visu laiku kavējies ar bērniem,
 Tiem mīlas rotaļiņas pagādāju.
 Un kāds man prieks bij klausīt viņu čalas
 Un nogremdēties lietu izpratnē:
 Kā svešā bērnu pasaulē tās rādās,
 Viss tāļš un pazīstams, bet fantastisks,
 Un viss tik spožs, un saules pilns, un mīlīgs.
 Kas piepeši man pasniedza še dunčus!
 Starp puķēm pazib dzelzs iekš smiltīm ass.
 Kā gaŗas zondējamās adatas.
 Kā pazīstams ij tas no seniem laikiem.
 Man visi nervi sarāvās kā šukā.
 Kā nāca tas? Ar tādām pūlēm aizvākts!
 Par gadiem, gadiem as'nīs dzīvojis!
 Reiz tikai skaidrā mīļā bērnu saule!
 Vai tiešām tikai? Bērnus klausījos?
 Vai nebij iedomāti tavi bērni?
 Un tava bērnu pasaule tik dūmi?
 Un visa tava dvīve gaŗu mūžu —
 Vai nebij iedomāta dzīve? māņi? dūmi?
 Ko laidī acīs citiem un pats sev?
 Ja tā kaut iedomāta dzīve bija,
 Daudz reālāka bij par sataustāmo.
 Bet kas tos dunčus pameta man puķēs?
 Nav dunči — skalpeļi un naži ir,
 Ir labi izpētīt un miesās griezt.
 Bet kas tos dunčus pametis man puķēs?
 Vai lai es atkal viņus lietoju,
 Kas bij tur nolikti uz mūža dusu,

Kad savu ceļa gaitu tiku beidzis?
Tev šķietas viegli savu gaitu beigt
Un atrast mieru iedomātās puķēs.
Bet naži? ko tie naži? griezt no jauna?
No jauna gribētājs caur mūžiem ies.

Li ē - Ji - K o n a (ķīniešu)

Tālais gars

Netverams, bez robežām
Tver mērķi pats iz sevis
Tas tālais gars.

*

Nebeidzams un bez daļām
Slēdz loku pats iekš sevis
Tas tālais gars.

*

Redzamais līdzī kā neredzamais
Nespēj pret to;
Svēta un gudra nespēj tur bilst,
Gari un daimoni nespēj tur bēgt.

*

Tas, kas balstās uz sevi pats,
Tas tālais gars —
Klusina, daļina,
Līdzina, lēnina.
Vada un gaida
Pats.

Mazs dzejolītis

Kā īsa nopūta — mazs dzejolīt's
No dvēs'les raisās, zūdot pasaulē —
Kas uztveŗ to, tas īsas sēras jūt,
Un viņa dvēs'lē ietrīs slēptas stīgas.

Un pati dvēs'le dziļi sevī jūt,
Ka arī viņa ir tik nopūta,
Kas izdvesta, lai zustu pasaulē,
Varbūt, no īsām sērām pavadīta.

* * *

Ak, man nepietiek šīs vienas dzīves!
Visa darbā viņa aizgājusi,
Pats es palicis bez sevis ziņas,
Pamests bērns bez kopšanas un skolas.
Kur es esmu? Kam gar to ir daļa?
Gars un jūtas manim notruluši,
Atmatā es pats un mana druva.
Vai es zinu pat, kur manas mājas?
Kāda pasaule, kur esmu dzimis?
Kāds ir visums? Kas tur ir aiz tālēm?
Neko netveŗu es savām rokām.
Gars grib savilkt sevī pasaul's vismu.
Gars ir vergs un svešinieks šai dzīvē,
Gars grib jaunu dzīvi, savu paša,
Paša darītu kā savu rīku.

Mūža ilgas ciešanas

Kā tūkstošgadu ilgā, klusā darbā
Ir upes ierakušās kalnu krūtīs
Un platas aizu vātis atvērušas,
Kur zemes iekšā dziļi skatāties,
Kā kūrējs skatās ziedojamam jēram —
Tā manās krūtīs tagad skatāties,
Tur arī vātis platas izēstas
Pa ilgiem gadiem, kremtot sirdēstiem —
Tur arī klints pa graudiem noskalota,
Kamēr tur plūda pāri sīkas sāpes,
I pērkons pušu sperdams dragāja,
I ūdens sasaldams pa plaisumiem,
Kā smalkas dzīslīņas tās saplošīja.
Jūs skaidru zeltu gribat smelt iz sirds, —
Pirms krūtīs jāpāršķeļ.

Sāpes

Kas savos vājos plecos visu nes,
Kas rupjām rokām augu mūžu strādā,
Lai vieglums būtu jums un atpūta,
Ka acis raud kasdien, ka mute skund,
Lai jūsu acis priekā spulgotu
Un jūsu mute skanētu no smiekliem?

*

Jo kungam mana sūra vara nāk,
Mans augums zemītei, bet māmiņai
Tik bērna žūžojams bezmiega naktīs.

* * *

Nu atvadāmies, mīlie beigu draugi,
Mums tālāk kopā iet vairs nevar derēt.

*

Man viss — vienaldzīgs, nevajadzīgs,
Var arī mirt, bet vienaldzīgs ij tas.
Es visu padarījis, pienākumu izpildījis,
Es visu devis un visu ņēmis.
Nav ne jums, ne dzīvei, ne man ko dot.

*

Man nav ko dusmoties, ko uztraukties?
Kas man daļas, citu domas!

*

Kad tev pāri dara, tevi nīst, kas tev daļas?

*

Bet kad tevi mīl? Pienākumu uzliek.
Tas nebūs ilgi, aizejošo aizmirst.

*

Brīvs galīgi, vientuļš galīgi.
Mans pēdēj's draugs, ar' tas ardievu saka.

*

Es draugiem viss neatdevos,
Nebiju nekad pilnīgi tuvs,
Garā jā, bet sabiedrībā nē, un jums vajadzēja
sabiedrības.

Skaidra dzīvība

Visu dzīvē vienaldzīgu reiz tu rodi,
 Gaŗi vilktās dienas lēni apnicīgas, —
 Visas dzīves saites raisīsies tev reizi.

Raisīsies, jā, raisīsies reiz visas, visas:
 Tikai kādēļ vēl es neraisos no saules,
 Vienaldzīgi nespēju tās lēktu skatīt?

Kādēļ skatu atraut nevaru no jūras?
 Kas tik nevairāmi grūtsirdīga pati,
 Kas tik apnicīgi vienmuļīga šalcot?

Kad es pārvarēšu reiz šīs beigu jūtas,
 Kur no radniecīgiem skatiem nespēj šķirties,
 Un kas skaujot cieši tveŗ vēl trešo — dvēs'li?

Tik šī trijotne vēl palikusi pāri,
 Vienatne, kas spulgo trijās parādībās, —
 Ij no parādībām jāraisās reiz vaļā!

Visam dzīvē vienaldzīgam reiz ir jātop,
 Visām dzīves saitēm saistītām reiz jātop,
 Dvēs'lei jāraisās no saules, jūras, sevis: —

Skaidra dzīvība, kas trīc tik laik' un telpā.

Mēmā jūra

Pa dziļiem sniegiem brienu, lai, — man jāredz jūra,
Vēl jādzird dziļā jūras balss, kas mūžam dzīva
Aiz vakarkrēslas un aiz sniegiem — kur tā jūra?
Es savās bēdās nācu klausīt veldzes vārdu,
Es tavu elpu citkārt dzirdēju no tāles, —
Es tuvu pienāku tev klāt — tu cieti klusu!
Visgaļām krastam sniegi aizmāc viļņu čalas,
Cik tāļi acis sniedz, tik sastinguši sniegi,
Viss nāvēs balts, kur dzīvais jūras zilums?
Tev zilās acis aizbērtas ar sniega pārslām,
Pār vaigu pārklāta tev auksta ledus maska.
Tu mūžam nemierīgā jūra, nu tu rāma.
Es zinu tavas māsas, siltās jūras,
Tās nespēj stindzināt nekas, tās mūžam viļņo.
Bet mana baltā dzīve — tā nu klusa.
Kur es nu palikšu? Kas runās nu uz mani?

* * *

Es redzu — lēni nāk jau vientulība
 Pa klaju, smilgām klātu tālu lauku.
 Es vēlētos, lai viņa neredz manis,
 Bet kur lai slēpjos, klajā, līdzā laukā?
 Vai! Viņa mani ir jau redzējusi?
 Ko viņa virzās taisni manim pretī?
 Es zinu: līdzī nu tā mani vedīs,
 Pie smilšu smilgām paliks aizķērušies
 Kā rudens pavadieni mani prieki:
 Viss dzīves guvums, darbi, cīņas, sāpes
 Kā tīmekļi man vizēs bāli pakaļ,
 Līdz vēji vēlu visu aizvāks projām.

*

Jau viņa virzās taisni manim pretī.
 Tā vienu tomēr nespēj smiltīs nosviest:
 Es tomēr laimīgs biju labu mirkli —
 Nu mūžam nebūšu es vairs tik vientuļš,
 Kā pasaulē tu mani, bērnu, laidī:
 Pie manas būtnes pieder mana tauta,
 Ij tu tās atraut nost vairs neiespēsi.

Vasaras rudens

Gabaliem no manis nokrīt vecā dzīve ;
Koka ziediem pakaļ lēni nobirst lapas ;
Salā sastingst zari springsot nolaužami ;
Gada sloksnēs paliek senu dienu miņa ;
Serdē dziļi slēpjas jaunas augsmes jausma ;
Gals nav gala gals, aiz tā vēl otra dzīve ?

Vēlā gudrība

Tā vēlā, gausā gudrība,
Bet sava taisnība tai ira : —
Cik tevīm sirdī mīļuma,
Dod visu prom priekš tuvāka !
Lai sirds reiz galā mierā nira.

Epilogs

Dzejnieka jautājums

Es nezinu, kā labāki gan bija?
Šķiet, viss, kas dzīves gaitā steigts un veikts,
Kas cerēts, izciests, zaudēts, beigts,
Kas šķetināts kā groda dzija —
Lai labāk paliek mūžam neizteikts?
Kā tevim liekas, Olivija?
Tā aiziet miljoni, tā biljoni —
Es nezinu, vai tā nav labāki?

* * *

Mani grāmatplaukti stāvot apput,
Roka vairs necilā senos rakstus.
Garam pašam sevī jārod padoms,
Draugu saimes sirds neilgojas.
Aizgājis tas laiks ar savām jūtām,
Visas dziņas, visas karstās cīņas.
Svešām acīm noskatās uz mani.
Un es pats — man svešas viņu runas.
Tādā mīlā skubā krāti draugi!
Visu zemju, visu laiku vākti,
Vienmēr glāstīti un sveicināti.
Mīlā mīņā stāv tik jaunas dienas.
Sirds tik atgriezties turp, neatgriežas.
Dvēs'le it kā meklējot sen veņas
Atpakaļ uz tūkstošs tūkstošu gadiem,
Aptvert dzīves sākumu un galu.

* * *

Es izbijies esmu un trīsu tā,
 It kā pieķerts pie nāves grēka,
 Kas nedzirdēts noticis! Nezin kā
 Es dziedāju skaļi cik sirdī spēka.

*

Ko jūs uz mani tā lūkojat? . . .
 Varbūt bij ne mana vaina, bet cita.
 Varbūt, tā bijāt — — — tāpat
 Man dvēs'lē meldija krita.

*

Ak saldā skaņa! . . .
 Un lai ar' baigi krūtis man ceļas,
 Pār lūpām dziesma neviļus veļas,
 Un krūtīs ieplūst bezsamaņa.

*

Kā putniņš krātiņā še es esmu,
 Kad tuvojas putens līdz zemei baigi . . .
 Bet drīz jau no krūtīm izdzirdu maigi
 Plūstam dziesmas saldo dvesmu.

* * *

Saulainas jaunības jausmas
Visilgāk miņā mums dzīvo,
Kaut ar' aukas tur kauc,
Miņā mums liksme tik spīd.

*

Mūžam mūs jūsmo no jauna
Tie brīvības cīņiņu brīži,
Tauta, kad drausmoņi lauž, —
Likteni pati sev liek.

*

Mūžam tās jūsmas ij tevi
Sev līdzī cels pāri par laiku,
Valdzinošs vizēs tavs vaigs,
Sauljaunas sajūsmas zaigs.

Bibliografija

I Raiņa piezīmes

Aizas ziedi

- Nodaļas: 1) Gājiens darbā.
2) Sūdzības.
3) Jaunais.
4) Milas dzejas.

Jaunais dzeju krājums: nopietnās šurp!

Gājiens darbā, lai rīmtu un lai atjēgtu no raudām
dvēš'le, lai taptu skaidra.

Redzējis jauno dzīves paraugu vecā — Kastaņolā — un
lūko kur meklēt jaunu.

Mentonas dzejas.

27. 4. 27. Vientulības jūtas. Vēl vientuļāks tiku dzim-
tenē. Ilgas pārvarēt vientulību. Meklēt kopību citur, tālē.
Ilgas pēc tāles. Tālumā ilgas pēc tāles nemazinās. Dabā
vientulība mazinās bet nezūd. Tomēr vienota elpa. Vai
nav lielāka vienība? Iet tālāk dabā. Jūra, ūdens, mēs
arī ūdens. domājošs ūdens. Mēs sevī uzņemam jūru,
mēs paplašināmies par jūru. Domās rodam kopību, vienos ar
dzīvniekiem, ar puķēm, ar anorganisko vielu.

Meklēt vientulības pārvari ne tālē, bet
dziļumā, arī tālē, bet domu tālē, jūtu tālē.
Rast jaunu dzīvi, ne viņpus dzīves, bet šepat.

Liēdzi (Liēdzi). Kopība ar zvaigznēm. Kad tur
kopība, vēl tuvāka ar kustoni, vēl tuvāka ar cilvēku, vēl tu-
vāka ar draugu, vēl tuvāka ar tautu. Iet atpakaļ pie tautas.
Bet jūtu vientulību, jūtu naidu. Bet arī mīlu. Uzņemties
naidu arī un pārvērst mīlā. Mēģināts, neiznāca. tikai lielāks
nāids. Mēģini vēl, nav vienas dienas darbs, nav viena mūža.
Bet nav laika ne man, ne tautai. Tad cilvēcei laiks. Ilgas uz
tāli. Bet domu un jūtu tāli, dziļumu. Topi pats citāds, lie-
lāks, labāks, tad teic citiem. Aizej tālē un nāc atpakaļ. Pār-
topi un dod. Daudzreiz ej un nāc vienmēr atkal Uzveiksi.

Mazs dzeju krājums, šo domu izvest. Visus pēdējo
dienu dzejoļus, dažus vecos, vai arī tos, kas veda uz šo domu.
Aši taisīt. Liēdzi „tālais gars“. Vēl citi. Atsace no dzejas,
kad gāju ministri. Spīdošs mākonis no zaļā krasta: atvade

no Mentonas, Šveices atvade. Ķīnā sēdot piedzīvoju sevi. Zalaisa. Senes dabas dzejoļi, aprakstoši, riebums par mūsu ļaudīm.

Kopība ar kustotiem, dabu, zvaigznēm, tomēr tikai domās, fantazijā! Vienīgi veikt! Pārvare mīlā Caur mīlu uz dabu. Sev suģerēt kopību ar dabu. Mīlu izplest uz ļaudīm un dabu. Bērni līdzīgi kustotiem, tie sasiens cilvēci ar darbu. Dzejoļi no radža joga. Dzejoļi par Liēdzi temātiem. Kā atšķirsies no „Dvēseles dziesmām“? Še mīla kā faktors starp es un dabu.

29. 5. 27. Jauns krājums.

Sparība, drošība, neturāma dzīve. Visu veco, arī darbus atstāt, lai tie nenospiež kā Stifteri. Mīlas vieta pasaulē un vēsturē. Nākotnes problēma.

Jauna forma.

Jauna valoda.

Jauna tehnikas nākotne.

„Ļālais gars“ šē iekšā.

22. 6 27. Kosmosa sāpes. Nesaprotamais pasaules liktenis. Mūsu zūdamība.

Ilgas pēc nezināmā.

Mūsu dzīves nevajadzība priekš nāves.

Viss man vienaldzīgs. Par ko man vēl patīk puķes? Par ko saules lēkts un riets? Par ko jūra, kuŗa tik grūtsirdīga? Pasaules skaistums pārejošs, tadēļ skaists. Visas dzīves mīklainība. Mīlas parādības uzvert un tēlot.

Tā rakstīt, ka visi saprot. Tautas lielas kopsomas uzvert, varbūt tur līdzēts arī pašai dzīvei, kas peldīzināta tautai.

Visas jūtas tūdaļ nāk publikā. Nekas nepaliek apslēpts. Kopjūtas — jauna tautas dziesma.

I. Kad indivīds dzīvē izirst, visums un dzīve paliek, indivīda materiāls tiek citādi izlietots. — Laotse.

II. Indivīds mirst, mierinājums tur, ka visiem tāds liktenis, sāpju kopība! — Kungtse.

18. 8. 27. Bezdzibens. Aiza. Ieraudzīta aiza. Tezu grāmata.

Pārvarēt vientulību, no tā iziet. Pārvarēt vecalaicību.

Ārā no savas ādas tikt.

Tā jauna problēma, kaut gan vientulība vēl nav pārveikta. Jauns uzdevums pie vecā klāt.

Ģatavojies, Ģatavo sevi uz jauno, uz jaunu cilpu. Bet Ģala uzvaras tev nebūs. Tu esi viens.

Tu tauta, jā, bet tauta ir kopums no daudz elementiem. Tev vajaga dzīvības pašos pamatelementos. Ir divi: vīrietis un sievietē.

Tur vajaga vienības.

Tad uzvara

Es neklaustījos klusās balsis sievietē, klusums arī kas jauns, to es nezināju. Kopā uzvara.

Būs „Dvēseles dziesmas“ un jauns sasniegums citā dzejmē.

18. 8. 27. Bez dibens.

Atpakaļ uz laukiem, bet arī lauki taps pilsēta.

Technikas panākumi taps lielāki: radio un kino vērš cilvēku. Tuvina.

Zudis rakstniecība — jauna tautas dzeja, tautas dzeja visiem saprotama.

Jauna mīla: individuālā mīlas sajūta, nedziļums, mīla kā reliģija: visa mīla, visamīla.

Māksla kā reliģija.

Radža joga 148, 149.

18. 8. 27. Aiza.

Uz ko laiks iet?

Lielāku interesi cilvēkam par cilvēku.

Lielāku atklātību.

Individa noslēgšanās un izolēšanās, tādu atmet.

Dvēseles tuvojas.

Dvēselēm jātop maigākām.

Sieviete to darīs.

Ķīnieši to dara.

To izteikt arī aforismos.

Kā savilņot atkal visu tautu kā „Tāl. nosk.“.

Tur jauni mērķi priekšā.

Kas nu ir kā mērķis priekšā?

Tautu gatavot uz jaunu misiju, eiropējisko.

Mūsu saules ticību attīstīt uz šo manu mērķi — dvēseles pārbūvi, uz tuvumu, psiholoģijas pārmaiņu eiropietim.

* * *

Jā, būs jāklausās uz tevi, sievietē. Bet lai katrs no mums atsevišķi gatavojas.

20. 8. 27. Dzeju plāns.

1) Atziņa, ka nemiērs, sāpes, jaunums, niec — — — kritika. Arī dvēsele ar sevi nemierā, palikusi vientuļa, vientulību pārvarēt (bijusi tikai pa laikiem kopībā, tautas likteņi un mīla), palikusi šaura, maz spēju, nezin kosmosa.

- 2) Gājiens darbā, lai rimtu.
- 3) Gājiens atvaļinājumā, lai atjēgtos.
- 4) Vēl nemiers: viss atminas, viss uzvandās, vienas raudas. Raudi, dvēsele, lai tiktu skaidra, asaras lai nomazgā.
- 5) Kastaņolas parādība senai darba laimei un dailei.
- 6) Nā lūko meklēt jaunu, teorētiski.
- 7) Parādība par tehnikas nākotni, bez pūlēm, bez maizes darba.
- 8) Vai(rāk) drosmes, lai pie tā tiktu; pret paradumu visu pārvērtēt. Atzīt, kas jau tagad ir jauns.
- 9) Uz ko laiks iet? Lielāku tuvību starp cilvēkiem.
- 10) Atklātību starp dvēsēm, t. i. maigums, t. i.
  - a) — — — — b) sievietība.
- 11) Kā tikt pie tā? Pašam pāraugt, gatavoties, mācīties.

20. 8. 27.

Temati.**I.**

- 1) Darbu tāpat kalni.
- 2) Drosmi attīstīt, nelaimi meklēt.
- 3) Visu pārvērtēt.
- 4) Vienbūtnes nespēja glābt.
- 5) Iet kopā un pārvarēt visumu, iekarot.
- 6) Vienoties: viena tauta, viena vara, valoda, valsts.
- 7—9) — — — — —

II.

10) Pārrādīt arī citus, grozīt viņu dvēseli, piemērot jauniem mērķiem: atvilkt no kroga, atvilkt no izmīsumā, no lepnības.

11) Kādi ska'dri latviski mērķi? Mēs nevaram ar skaitu, bagātību uzveikt, tad ar garu, ar jaunu radīšanu. Sokrats, Anaksagors. Faidijs.

12) Gaviles, prieku atkal atvest ļaudīs. Jaunu cerību, nāves nav.

13) Cilvēks lai ir laimīgs arī šē, tūlīt, bet visvairāk pēcniekos. Darbs lai prieks. Caur darbību laime, bet arī no āras.

14) Pret tūlību, lēnību. Vairāk vaj'ga spara, enerģijas. Ašāk domāt.

15) Ašāk atjaunoties, atpūsties, vairāk strādāt, veselību stiprāku.

16) Palīdzēt, ziedoties — — — —

17) Mērķis ņem sevi, bet caur sevi citus.

18) Par maz vēl domā, radža joga, audzēt sevi arī uz intuīciju.

19) Jābūt laimīgam arī cīnītājam, arī darbniekam, arī masām. Sieviete.

20) Daudz paaudzes, visa zeme, lieli kapi, asinīm slakti lauki, no tiem mēs aizvien jauni topam. No nāves dzīve, no riebuma darbs.

21) — — — — —

22) Jaunatnei jābūt vienmēr jaunai, būs jauna, dodat tik mērķi, ne fizisku vien, bet garīgu, kuŗa sasniegšanai derētu fiziskais spēks.

23) Sieviete ir prieks.

24) Sieviete priekā uzņem jauno tautu, sāpēs atdod, tā dodot svētumu un svaigumu jaunai tautai.

Tagad dot samērā īsu dzeju grāmatu, vēlāk „Dvēseles dziesmas“ plašāk izvērst.

Lētu, lai daudz pārķ.

Reklāma.

Tūlīt jāuzvar, kā „Tāl. nosk.“, tā tad jābūt visam saprotamam, tomēr gudrai un nesaprotamai, bet katrs spēj atšifrēt, abas prasības savienot.

Zaļš rīts aiz melna bezdibeņa,

Cerība aiz nakts.

Pārsteigums aiz nakts.

Vēlāk aforismu grāmata.

Aizas ziedi.

II Paskaidrojumi pie dzejoliem

1886.

Cilvēks un kustonis. Sac. 1886. Iesp. „Jaun. Ziņ.“ 1932. Nr. 106.

Kur ir tas darbs? Dzejolis sacerēts 1886. g. Iesp. „Domās“ 1932., 6. num.

Pa likteņa vārtiem. Sac. 23. 8. 1886. Iesp. „Jaun. Z.“ 1932. g. 20. maija num.

1897.

Cietuma dzejoļi. Šie dzejoļi, kā jau minēts iepriekšējās krājumos, radušies Rainim sēžot dažādos cietumos 1897. gadā. Daļa no šiem dzejoļiem iespiesta „Tālajās noskaņās“ (skaitā 19), daļa „Dvēseles dziesmās“ (36), daļa „Lielajās līnijās“ (40) un atlikušie še. Dzejoļus no vācu valodas tulkojis A. Birkerts, izņemot divus, kas rakstīti latviski: „Tā ir gara atjaunība“, „Tava mila“ un dažus virsrakstus, kā: „Mazais maģetiņš“, „Riebas“, „Padoms“ un svešā (indiešu) valodā rakstītos.

1899.

Austrumnieku mītoloģiska dziesma. Iesp. „Dienas Lapas“ sīk. feļ. 1899. Nr. 77.

1900.

Sāpes. Sacer. ap 1900. Pirmiespiedums.

1902.

Nav ļaužu sirdīs telpas žēlumam. Sac. 1902. Pirmiespiedums.

Viss lēni aug. Ap 1902. Iesp. „Jaun. Ziņ.“ 1936. Nr. 2.

1903.

Sirds, no viena iekustināta. Sac. ap 1903. Iesp. „Jaun. Ziņ.“ 1936. Nr. 2.

1904.

Gar krastu netīrs sniegs. Sacer. ap 1904. Pirmiespiedums.

1905.

Pēc darīta darba. Sacerēta 25. 8. 05. Iesp. „J. Ziņ.“ 1932. Nr. 221. Fragmentāriski krājumā „Addio bella“.

1906.

Līdzī strādāt, radot vienu tautu. Sacer. 22. 5. 6. Pirmiespiedums.

Mīgla lēni ceļas un mainās. Sacerēts 21. 7. 06. Pirmiespiedums.

Mūsu tēviem, zināt, dzelzu rokas. Sac. 22. 5. 6. Pirmiespiedums.

Vienmēr tauta stāvēja aiz manis. Sac. 4. 6. 06. Iesp. „Jaun. Z.“ 1935. Nr. 206.

1907.

Man nav vairs mīļa dzīvojamā dzīve. Sacer. 20. 10. 7. Iesp. „Jaun. Ziņ.“ 1936. Nr. 26.

Mēs pievāksim tās dārgās asinis. Sac. 17. 12. 07. Pirmiespiedums.

Mūža ilgas ciešanas. Sac. ap 1907. g. Iesp. „Jaun. Ziņ.“ 1932. Nr. 234. ar virsrakstu „Mūža ilgas“. Še — pirmteksta virsraksts.

1908.

Aizpūsta aina. Sac. 22. 5. 08. Pirmiespiedums.

Iz nakts mēs atnākam un ejam atkal. No lugas „Īliņš“ fragm. IV. cēl. Sacerēts ap 1908. Pirmiespiedums.

Meža smilšainā malā. Sac. 8. 2. 08. Pirmiespiedums.

Nu kas par to, ka postā aizeju. Sacer. ap 1908. No luga „Iliņš” fragmenta IV. cēl. Pirmiespiedums.

Pie visuma tev jāpiesienas klāt. Sac. 30./IX. 08. Iesp. „Jaun. Ziņ.” Nr. 52.

Tik rāms visapkārt, pilns ar dzīves dvesmu. Sac. ap 1908. Iesp. „Jaun. Ziņ.” 1935. Nr. 72.

Un lai tev aizskārts nav ne mats. Sac. 3. 5. 8. Iesp. „Jaun. Ziņ.” 1935. Nr. 273.

1909.

Cerība ir tik iekš tevis paša. Sac. 28. 3. 09. Pirmiespiedums.

Dus lēni elpodama jūŗa. Sac. 19. 10. 09. Pirmiespiedums. Balādes fragments.

Dzīves vērtība. Sac. ap 1909. Iesp. „Jaun. Ziņ.” 1932. Nr. 245. un turpat 1936. Nr. 67.

Kas sacīs man? Sac. 1909. Pirmiespiedums.

Es sev par kaunu neieskatu to. Sac. 27. 8. 9. Iesp. „J. Z.” 1935. Nr. 111.

Ne cilvēkus tu mīli. Sac. 15. 3. 09. Iesp. „Jaun. Z.” 1935. Nr. 161. Pirmraksta sākumā uzraksts: „Hyperion. Tu es dziesma manā sirdī”.

Un kad tev nav no āras vairs ko gaidīt. Sac. 28. 3. 09. Pirmiespiedums.

1910.

Domas ir spēki. Sac. ap 1910.

Esmu kā skana, kuru vijole raud. Sacer. 16. 6. 10. Iesp. „Jaun. Z.” 1935. Nr. 273.

Kad pazīstam sevi pilnīgi. Sacer. ap 1910.

Nekas nezūd. Sacer. ap 1910.

Nelaime vieno, un laime šķīŗ. Sacer. ap 1910.

No tevis gaisma spīdēt sāks. Sacer. ap 1910.

Var visu vērst caur savu gara spēku. Sac. ap 1910.

1911.

Zaļo lapu reālisms. Sac. 18. 4. 11. Iesp. „Jaun. Ziņ.” 1935. Nr. 273.

1912.

Cik stipri gribi savu laimi sakal. Sacer. 22. 11. 12. Pirmiespiedums.

Dzimst kucens akls, augot redzīgs top. Sacer. 2. 5. 12. Pirmiespiedums.

Ikviens lai sevī ietveŗ visu laiku. Sacer. 28. 9. 12. Iesp. „J. Z.” 1935. Nr. 273.

Ir cilvēks vairāk nekā miesas vien. Sacer. 7. 6. 12. Iesp. „J. Z.” 1935. Nr. 257.

Kad skanēs lielā klusuma balss. Sacer. ap 1912. Iesp. „Jaun. Ziņ.“ 1935. Nr. 95.

No visa sevi atbrīvē un topi. Sacer. 28. 9. 12. Pirmiespiedums.

Vakarā vissaldāk smaršo. Sacer. 22. 6. 12. Iesp. „J. Z.“ 1936. Nr. 2.

Vēl kaili stieejas zari tukšā gaisā. Sac. 24. 3. 12. Iesp. „J. Z.“ 1935. Nr. 104.

1913.

Aiz viņiem kalniem, kas tur vēl plešas? Sac. 20. 2. 13. Autogr. „Atpūtā“ 1931. Nr. 361.

Nu manā sirdī kluss un gaišs. Sac. 9. 5. 13.

Tu nespēj citiem piederēt. Sacer. 8. 1. 13. Iesp. „J. Z.“ 1935. Nr. 273.

1914.

Kas ar visu dvēseli spriežas — tas gūs. Sacer. 2. 7. 14. Iesp. „J. Z.“ 1935. Nr. 257.

Smagi lai tiesāts top darbs. Sacer. 10. 11. 14. Pirmiespiedums.

1915.

Bet nevar jauni tapt bez jaunas jūsmas. Sacer. 1915. Pirmiespiedums.

Jo esat stipri savas tautas garā. Sacer. 1915. Pirmiespiedums.

Mūs skaitā maz, tad būsīm svarā daudzi. Sacer. 1915. Pirmiespiedums.

Spoži melna debess bālst. Sacerēts 21. 10. 15. Pirmiespiedums.

1917.

Jo viens tik tautu spēj no dzīves šķirt. Sacer. 20. 6. 17. Pirmiespiedums.

Mirs mūsu mūza, bet mūžīga būs. Sacer. 3. 8. 17. Iesp. „J. Z.“ 1935. Nr. 257.

Trešā trimda. Sacerēts 3.—19. jūn. 1917. g. Pirmiespiedums.

1919.

Es vienmēr dzīvojis. Sacer. 12. 2. 19. Pirmiespiedums.

Uguns kuras, uguns kuras. Sac. 28. 11. 19. Pirmiespiedums.

1920.

Ak dievs, cik lēni jūsu saprāts iet! Sacerēts 2. 2. 20. Pirmiespiedums.

Es negribu mirt. Sac. 24. 12. 20. Iesp. „Jaun. Ziņ.“ 1935. g. Nr. 207. bez pēdējās rindas.

1921.

Kluss un kluss. Sac. 31. 12. 21. Pirmiespiedums.

Vai pareizs ir mans ceļš, es nezinātu. Sac. 31. 1. 21. Pirmiespiedums.

Tie mazie domā savā nodabā. Sacer. 25. 1. 21. Pirmiespiedums.

1922.

Gul', bērns, tie viņpusē tāli, kas šauj. Sac. 19. 2. 24. Pirmiespiedums.

Visur dzīve tikai ir, bet nāves nava. Sac. 24. 12. 22. Pirmiespiedums.

1924.

Darba vara. Sac. 26. 10. 24. Iesp. „Jaun. Z.“ 1935. Nr. 291.

Latvijas saule lec. Sac. 1924. Pirmiespiedums.

Liktens tautas gaitā. Sac. 1924. Pirmiespiedums.

Mēs esam visu darbu darītāji. Sac. 28. 9. 24. Iesp. „J. Z.“ 1936. Nr. 2.

Trīs ozoli, viena sakne. Sac. 1924. Pirmiespiedums.

Vienoti būsim. Sac. 26. 10. 24. Iesp. „Jaun. Z.“ 1935. Nr. 291.

Zem Latvijas saules mīt šobrīd. Sacerēts 31. 10. 24. Pirmiespiedums.

1935.

Kopībā spēks. Sac. 22. 4. 25. Iesp. „Jaun. Z.“ 1935. Nr. 291.

Mēs mērķi sniegsim. Sac. 22. 4. 25. Iesp. „Jaun. Z.“ 1935. Nr. 291.

1926.

Es visu laiku kavējos ar bērniem. Sac. 21. 1. 26. Pirmiespiedums.

Man sirds ir gursi. Bez datuma. Spriežot pēc rokraksta un manuskripta pazīmēm, rakstīts ap 1926. gadu un pie-der, laikam, pie Maijas dziesmām.

Mūžam verdejs. Sacerēts 1926. gadā, kā to var spriest no dzejnieka atzīmes uz 1926. g. „Jaun. Ziņās“ iespīestā dzejoļa izgriezuma: „Aizbraucot no Mentonas“. Mentonā Rainis šai gadā veseļojās 1 mēn. un aizbrauca no turienes aprīļa beigās. Acīm redzot, tad arī radies šis dzejolis.

No kurienes tu nāc? Sacerēts 27. 8. 24., papildināts un pārstrādāts 6. 6. 26. g. Parīzē. Iesp. „Jaunākās Ziņās“ pēc dzejnieka nāves.

Kas klausīsies, kad smagums tevi māks? Sac. 5. 9. 26. Iesp. „Jaun. Ziņās“ 1928. Nr. 257. un arī pēc dzejnieka nāves

1932. Nr. 268., ar nosaukumu „Rudens smagums“. Autografs „Atpūtā“. 1929. Nr. 262., bez virsraksta.

Pēdējā mīlas nakts. Sac. 7. 9. 26. Sakarā ar domām par tematu „Mīla stiprāka par nāvi“. Pirmie divi panti, pēc Aspazijas domām, radušies agrāk, varbūt cietuma laikā, bet rokraksts no tā laika nav uzglabājies. Pirmiespiedums.

Tālais gars. Kīniešu filozofa un dzejnieka Liē-Ji-Kona, kas pazīstams vairāk ar vārdu Liēdzi, dzejolis, Raiņa atdzejots. Vācu valodā dzejolis lasāms Liēdzi grāmatā „Das wahre Buch vom quellenden Uugrund“, nodaļā „Gesetz des Zufalls“ (69. l. p.). Savās pārdomās par šīs dzejoļu grāmatas sastādīšanu Rainis sevišķi uzsver, ka šim dzejolim jānāk iekšā. Bez tam viņš tur vēl atzinīgi atsaucas par Liēdzi dabas un dzīves filozofiju. Dažus humoristiskus sižetus Rainis izstrādājis bērnu dzejoļos, kā: „Gudrais un divi zēni“ („Jaunības Tekas“ 1927. Nr. 6.), vācu valodā: „Konfuzius in Verlegenheit“ (Liādsi, 55), „Laba zīme“ (iesp. turpat, Nr. 10.), vācu valodā: „Wunderbare Wege der Vorsehung“ (Liādsi, 99.), „Vīrs un suns“ (turpat, 1928. Nr. 6.), vāciski: „Yang Bu und sein Hund“ (L., 106.), „Zāglim zagļa izskats“ (turpat., 1928. Nr. 1.), vācu valodā: „Wer hat die Axt gestohlen“ (Liādsi, 109.). Raini interesējusi Liēdsi filozofija, atjauta, humors.

Tumšs un tumšs, un bijis viss un vairāk nav. Sac. 30. 6. 26. Pirmiespiedums.

1927.

Agri aicin' jūra lūkot tāles. Iesp. „Jaun. Ziņās“ 192. Nr. 110.

Ceļš. Sacerēts 7. 5. 27. Iesp. „Jaun. Ziņās“ 1927. Nr. 119.
Dzejnieka jautājums. Sacerēts 5. 8. 27. un 10. 9. 28. Pirmiespiedums.

Es jau neesmu tā noskumis. Sac. 27. 5. 27. Pirmiespiedums.

Jūfas sagša. Iesp. „Jaun. Ziņās“ 1927. Nr. 107. un turpat 1932. Nr. 185.

Mani grāmatplaukti stāvēt apput. Sacerēts 23. 6. 27. Pirmiespiedums.

Mazs dzejolītis. Sac. 26. 5. 27. Pirmiespiedums.

Nepieticīgais. Iesp. „Jaun. Ziņās“ 1927. Nr. 127. Uzglabājušies divi izgriezumi ar dzejnieka labojumiem. Tos šie ievērojam. Virsraksts nav labots, bet līdzās piezīmēts, ka dzejoļa nosaukums agrāk bijis „Negausīgais“.

Nu tev vaļa būtu īsu brīdi. Iesp. „Jaun. Ziņās“ 1927. Nr. 114.

Nu atvadāmieš, mīlie beigu draugi. Sacer. 3. 7. 27. Pirmiespiedums.

Rīta atmoda. Sac. 5. 8. 27. Pirmiespiedums.

Tu nāc nu atpakaļ uz savām mājām. Sac. 9. 4. 27. Pirmiespiedums.

Vai tu pazīsti baigās jūtas. Sac. 29. 5. 27. Pirmiespiedums. Dzejolīm bijis domāts virsraksts „Vecā dzīve“, kā to liecina kāds pēdējā brīdī atrasts noraksts, kad dzejolis bija jau iespiests bez virsraksta.

Vēlā gudrība. Sac. 5. 8. 27. Pirmiespiedums.

1928.

Nelīdza cīņa. Sac. 14. 8. 28. Iesp. „Jaun. Ziņ.“ 1928. Nr. 268.

Rudens dziesmas. Iesp. „J. Ziņ.“ 1928. Nr. 257., 264. un ar šādu dzejnieka piezīmi: „šīs dziesmas nav sacerētas manis, bet man tuvā garā. Tikai divi pēdējie pantiņi ir mani, un mans ir viens atskaņojums, kas — es ceru — nebūs neko noņēmis sērai sajūtai. Dziesmas atradu kādā lapiņā manos papīros.“ Autogrāfs „Atpūtā“ 1929. Nr. 262. Atrasto dzejoļu autore ir Biruta Skujeniece, kā to man dzejniece pati paskaidroja un kā tas arī redzams attiecīgos viņas archīva materiālos.

Skaidra dzīvība. Uzmests 22. 6. 27., izstrādāts 23. 6. 28. Iesp. „Jaunākās Ziņās“ 4. 8. 28. Nr. 173.

Saulainas jaunības jausmas. Sac. 13. 2. 28. Pirmiespiedums.

Tu gaišā zvaigzne. Sac. 2. 12. 28. Pirmiespiedums.

Ziedi. Šis dzejolis, tāpat kā „Rudens dziesmas“, ir pārstrādāts Birutas Skujenieces dzejolis. Raiņa archīvā glabājas kāda vēstules lapiņa ar vairākiem šīs dzejnieces dzejoļiem, starp kuriem ir arī šāds:

„Cik rokās man smaršīgu ziedu,
Tik viens man tos dāvājis —
Un tas biji tu.
Cik nomāktu sāpju krūtīs,
Tik viens man to darijis —

— — — — —
Es saujiņu sarkanu ziedu
Pie kājām tev izkaisu —
Tu vari tos samīt...
Es kvēlošu sāpju sirdi
Pie kājām tev nolieku —
— — — — —“

Šo dzejoļi, kā man dzejniece 1930. gada vasarā paskaidroja, Rainis pārveidotu laidis klajā, bet bez nekādas piezīmes „Jaunākās Ziņās“ 1928. g. Nr. 287. Uz vēstules lapiņas ar Raiņa roku atzīmēts datums 3. 9. 11. un tas pats uz lapiņas, kur Rainis ar savu roku dzejoļi norakstījis, to papildinādams,

pārveidodams. „Jaunāko Ziņu“ numuru, kur dzejolis iespiests, Biruta Skujeniece uzglabājusi, un ar savu roku piespraudusi šādu piezīmi: „M a n a dzeja! zem Raiņa vārda. B. Sk.“

Šis gadījums nav uzskatāms par tādu, it kā Rainis būtu gribējis lepoties ar svešām spalvām. Nē. Lietai tīri psiholoģisks, intims raksturs. Sarunā Biruta Skujeniece nemaz par to nesirdijās, bet ļoti nopriecājās, ka publika neredz ne mazāko starpību starp viņas dzejas un Raiņa dzejas stilu. Bez tam, viņa šo epizodi ieskatīja par gadījumu, kur Rainis mākslas formu un viņas dzeju izlietojis, lai pateiktu viņai lietas, ko citādi tas nebūtu varējis.

1929.

Ceriņi ziedēja, kad tu gāji. Sac. 25. 6. 29. Pirmiespiedums.

Ikdien es skaisti sev tēloju. Sac. 1. 7. 292. Pirmiespiedums.

Man pretī mākoņi smagi sveķas. Sacerēts 24. 6. 29. Pirmiespiedums.

Mēmā jūrā. Sac. 3. 3. 29. Pirmiespiedums.

Mīļais mazai Oļģiņai. Sac. 8. 9. 29. Iesp. dažādos izdevumos. Sakarā ar Raiņa nāvi kā pēdējais viņa dzejolis. Autogrāfs A. Birkerta monografijā „J. Rainis dzīvē un darbā“ (1930.).

Tā tava ģīmetne, ko rokā turu. Sac. 15. 4. 29. Pirmiespiedums.

Ventulība. Sac. 24. 6. 29. Iesp. „Jaun. Ziņās“ 1931. Nr. 239.

Viegli turu tevi klēpī. Sac. 20. 6. 29. Pirmiespiedums.

Ētais rudens. Sacer. 14. 1. 29. Iesp. „Jaun. Ziņās“ 1935. Nr. 211.

Zelta ziedu zaļā lapā. Sacer. 24. 6. 29. Iesp. „Jaun. Ziņ.“ 1935. Nr. 211.

Zudis viss, ko mēs ar acīm redzam. Sacerēts 12. 5. 29.

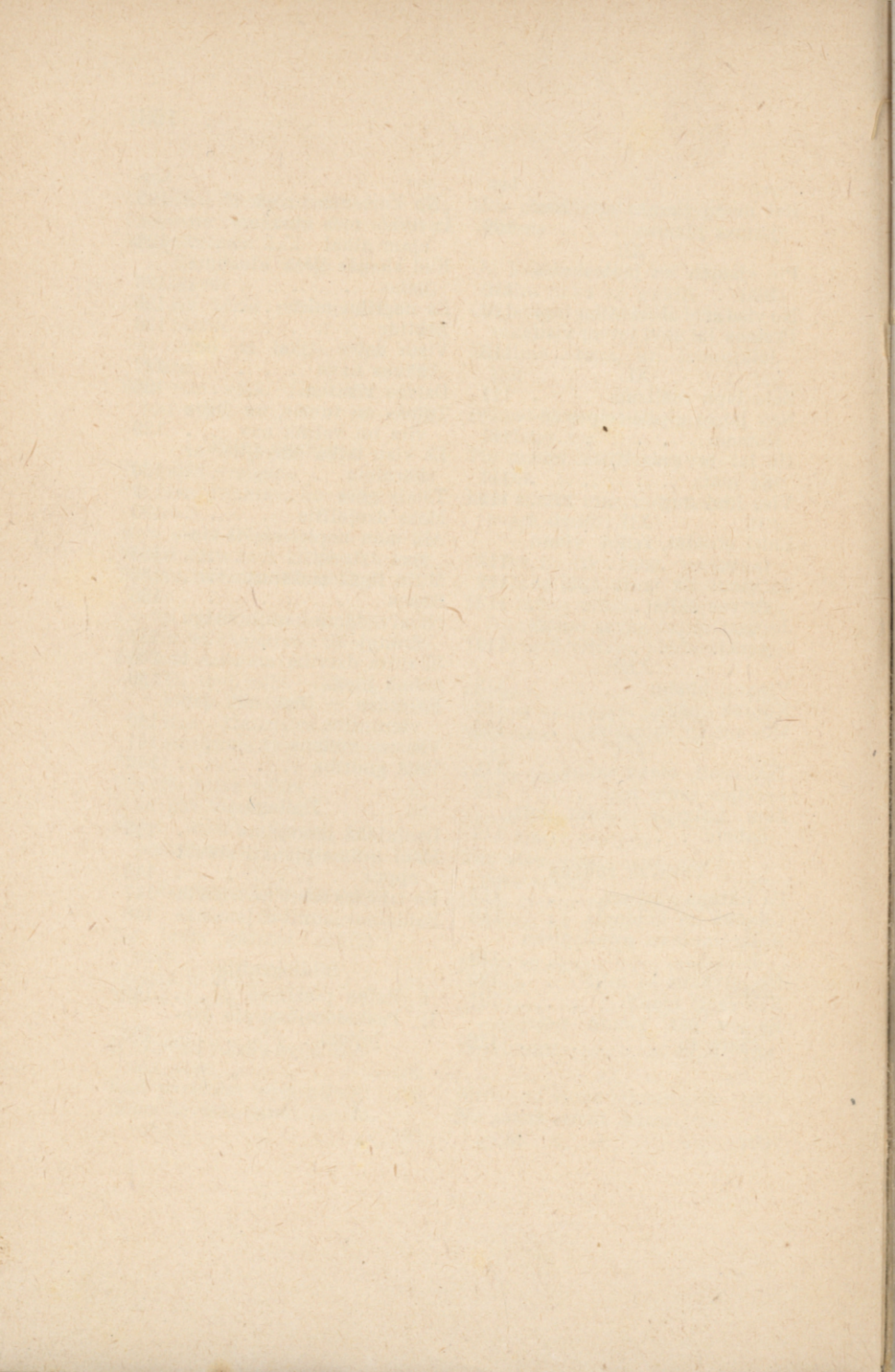
A. Birkerts.

Satura rādītājs

	Lpp.		Lpp.
Priekšvārds	3	Agri aicin' jūra lūkot tāles	48
Mūzam verdējs	9	Vēl kaili stiepjās zari tukšā gaisā	49
Gājiens darbā			
Kur ir tas darbs?	13	Zelta ziedu zaļā lapā . . .	49
Vienmēr tauta stāvēja aiz manis	14	Nelidza cīņa	50
1905. gada eps		Nepieticīgais	51
1. Zemes sūdzība	15	Vēlais rudens	52
2. Nāves pabirumi	20	Krāsas	52
3. Četri vēji	22	Kluss un kluss	53
4. Pie nodedzinātām mā- jām	24	Uguns kuras, uguns kuras Man pretī mākoņi smagi sveras	54 55
Pēc padarīta darba	26	Zudis viss, ko mēs ar acīm redzam	56
Man nav vairs mīļa dzīvo- jamā dzīve	27	Aiz viņiem kalniem, kas tur vēl plešas?	57
Nu kas par to, ka postā aizeju	28	Rīta atmoda	58
Trešā trimda	29	Zaļš rīts aiz melna bezdibeņa	
Gul', bērns, tie viņpusē tāli, kas šauj	32	Topoša mīla	61
Tu nāc nu atpakaļ uz se- nām mājām	34	Tā ir gara atjaunība	61
Vai tu pazīsti baigās jūtas	35	Tevī	62
Nu tev vaļa būtu īsu brīdi	36	Gaišu mīļo	62
Kaps mežmalā	38	Tas sapnis nav	63
Ceļš			
Ceļš	41	Mazais maģetiņš	64
Aizpūsta aina	42	Mazs spīgulītis	65
Debesu ābeli vēji krata . .	43	Dvēsele	65
Spoži melnā debess bālst	43	Tava mīla	66
Meža smilšainā malā	44	Cita dzīve	66
Migla lēni ceļas un mainās	45	Padoms	67
Jūras sagša	46	Sangijojana	67
Gar krastu netīrs sniegs, — tās atliekas	47	Jaramarana	68
Dus lēni elpodama jūra . .	47	Moksa	69
		Samsara	70
		Tava lapiņa	71
		Drēgnauksta migla kāpas sedz	72

	Lpp.		Lpp.
Un atkal tu man esi . . .	73	Mēs pievāksim tās dārgās	
Riebas	74	asinis	102
Mazputniņam 3./X		III	
1. Es nevaru beigt tevi		Un kad tev nav no āras	
slavēt	75	vairs nekā ko gaidīt	103
2. Kā bērni mēs jautri		Cik stipri gribi savu laimi	
bijām	76	sakal	103
Vēl nakts un migla jūru		Nelaime vieno, un laime	
glauž	77	šķir	103
Šalc rīta vējš. Jau aust,		IV	
jau aust!	78	Dzimst kucens akls, augot	
Milas zvaigzne		redzīgs top	104
Tu gaišā zvaigzne	83	Tie mazie domā savā no-	
Tā tava ģimēne, ko rokā		dabā	104
туру?	84	Mūs skaitā maz, tad būsīm	
Man sirds ir gursi	85	svarā daudzi	104
Viegli turu tevi klēpī	86	V	
Es jau neesmu tā nosku-		Cerība ir tik iekš tevis	
mis	87	paša	105
Ceriņi ziedēja, kad tu gāji	88	Mirs mūsu mūza, bet mū-	105
Ikdien es skaitī sev tēloju	89	žīga būs	105
Rudens dziesma:		Tu nespēj citiem piederēt	105
1. Es tevi milu — slims,		VI	
ak, ir šis vārds	90	Darbs	106
2. Kas klausīsies, kad		Vakarā vissaldāk smaržo	106
smagums tevi māks	91	Mēs esam visu darbu darī-	
Ziedi	92	tāji	106
Pēdējā milas nakts	93	Darba vara	106
Mila pār visu	95	VII	
Mīļai, mazai Oļģiņai par		Kas ar visu dvēs'li spriežas	
piemiņu	98	— mērķi tas gūs	107
Jaunas sēklas graudiņi		Var visu vērst caur savu	
I		gara spēku	107
No tevis gaisma spīdēt		Lācis ziemu ēd zemi, tādēļ	
sāks	101	melns kā zeme?	107
Domas ir spēki	101	VIII	
Nekas nezūd	101	Esmu kā skaņa, kuŗu vijole	
II		raud	108
Ir cilvēks vairāk nekā mie-		Ak dievs, cik lēni jūsu sa-	
sas vien	102	prāts iet!	108
Kad pazīstam sevi pilnīgi	102	Es vienmēr esmu dzīvojis	108
Mūsu tēviem, zināt, dzelzu		IX	
rokas	102	Sirds, no viena iekustināta	109
		Nu manā sirdī kluss un	
		gaišs	109

	Lpp.		Lpp.
Bet nevar jauni tapt bez jaunas jūsmas	109	„No kurienes tu nāc?“	123
X		Iz nakts mēs atnākam un ejam atkal	124
Pie visuma tev jāpiesienas klāt	110	Kad skanēs lielā klusuma balss	125
No visa sevi atbrīvē un topi Ikviena lai sevī ietver visu laiku	110	Es negribu mirt	125
XI		Atbilde	126
Zaļo lapu reālisms	111	Visur dzīve tikai ir, bet nāves nava	127
Nav ļaužu sirdīs telpas žē- lumam	111	Dzīves vērtība	128
Un lai tev aizskārts nav ne mats	111	Tumšs un tumšs, un bijis vīrs un vairāk nav	129
Viss lēni aug	111	Es visu laiku kavējies ar bērniem	130
XII		Tālais gars	132
Lidzi strādāt, radot vienu tautu	112	Mazs dzejolītis	133
Jo viens tik tautu spēj no dzīves šķirt	112	Ak, man nepietiek šīs vie- nas dzīves!	134
Jo esat stipri savas tautas garā	112	Mūža ilgas ciešanas	135
XIII		Sāpes	136
Vienoti būsim	113	Nu atvadāmie, mīlie beigu draugi	137
Kopībā spēks	113	Skaidra dzīvība	138
Mēs mērķi sniegsim	113	Mēmā jūra	139
XIV		Es redzu — lēni nāk jau vientulība	140
Trīs ozoli, viena sakne	114	Vasaras rudens	141
Latvijas saule lec	114	Vēlā gudrība	142
Zem Latvijas saules mīt šobrīd	114		
Vasaras rudens		Epilogs	
Pa likteņa vārtiem	117	Dzejnieka jautājums	145
Cilvēks un kustonis	118	Mani grāmatplaukti stāvēt appūt	146
Austrumnieku mītoloģiska dziesma	119	Es izbijies esmu un trīsu tā Saulainas jaunības jausmas	147
Ne cilvēkus tu mīli	120		148
Kas sacīs man?	121	Bibliografija	
Es sev par kaunu nieie- skažu to	122	I Raiņa piezīmes	149
		II Paskaidrojumi pie dze- joliem	153

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0312066222

Vāku zīmējis
Niklavs Strupķis

L-150